

„Hatékony, komplex médiakommunikációra van ma szükség, amelyben egymást segítik a különböző eszközök.”

Egtájoló ► 3. oldal

„Nyugdíj után az Udvaros Béla vezette Evangélium Színházról kaptam a mentőövet, rendszeresen játszottam főszerepeket – mesélte időskoráról.”

Elhunyt Bitskey Tibor ► 5. oldal

„Hívjuk hát olvasóinkat a kiállítás megtekintésére, ahol szavazhatnak is kedvenc állatuk rajzára, legyen az akár a zöld varangy vagy az orrszarvú madár!”

Az EvÉlet első kiállítása ► 7. oldal

„Ökumenikus kapcsolatok. Ebben a kérdésben radikális mondanivalóm van: a lelki szolgálat terén csak az evangéliumi-protestáns együttműködésben veszek részt!”

Az ökumené korlátai ► 10. oldal

Országh László-díjasok ► 3. oldal

Búcsú D. dr. Nagy Gyula püspöktől ► 5. oldal

Imádkozzatok a városért! ► 6. oldal

Dr. Csepregi András a hittanérrettségéről ► 8. oldal

Internetes hittanverseny ► 9. oldal

Magyar püspök Londonban ► 10. oldal

Protestáns zsinat Budapesten

A SZERZŐ FELVÉTELE

► **Hazánkban rendezték meg az Európai Protestáns Egyházak Közössége (GEKE) tagegyházainak második zsinati találkozóját. A középpontban ezúttal *A protestantizmus hogyan hat jelenleg és hogyan fog hatni a jövőben Európára?* téma állt. A megnyitó istentisztelet január 30-án a Mercure Budapest Hotelben volt, és február 1-jén a budavári evangélikus templomban záró istentisztelettel ért véget a konferencia.**

A nyitó istentiszteleten, amelyet a Magyarországi Református Egyház szervezett, Ódor Balázs, a zsinati hivatal külügyi irodájának vezetője köszöntötte az egybegyűlteket. Isten ígését Da-

ni Eszter református lelkész hirdette, a liturgiában Zán Fábán Sándor kárpátaljai református püspök szolgált. Az istentiszteleten az egybegyűlték imádságban hordozták az ukrainai események

áldozatait és az ott élőket. Gyűjtést is szerveztek a kárpátaljai protestáns gyülekezetek megsegítésére.

Cselovszkyné dr. Tárr Klára, a GEKE ügyvezető elnöke, egyházunk országos irodája ökumenikus és külügyi osztályának vezetője megnyitójában kitért arra, hogy milyen folyamat után érkezett el a szervezet ehhez a tanácskozáshoz. A küldöttek megemlékeztek a szervezet nemrégiben elhunyt korábbi elnökéről, Friedrich Weber német evangélikus püspökről is.

► *Folytatás a 4. oldalon*

Konzultáció a bűnmegelőzés jegyében

Budapest rendőrfőkapitánya, Bucsek Gábor rendőr dandártábornok hivatalos látogatást tett Gáncs Péternél, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspökénél. A találkozó célja egyházunk és a rendőrség kapcsolatfelvétele, valamint az együttműködés lehetőségeinek felmérése volt.

A delegációt hivatalában fogadta Gáncs Péter elmondta, hogy az egy-

ház bizonyos szempontból „bűnmegelőzési szervnek” tekinthető, így nagy nyitottsággal fogadja a kezdeményezést.

Az előzetes tervek szerint a közös munka előadásokat és tematikus találkozót jelent majd az evangélikus oktatási intézményekben, az általános iskoláktól kezdve egészen a lelkészképzésig, oktatási rendszerünk széles spektrumát lefedve.

Bucsek Gábert látogatásán elkísérte Bényi Mónika rendőr őrnagy, dr. Horváth Orsolya jogtanácsos és Veszélka Dorottya rendőr százados.

A rendőrfőkapitány az egyházak és a rendőrség szorosabb együttműködésének reményében idén egyházi vezetőkkel kezdeményez találkozót a rendőrség idei tematikus évének („2015 a bűnmegelőzés éve”) jegyében.

► *Evangelikus.hu*

Krizispontot nyit az evangélikus diakónia

Az evangélikus diakónia február 2-án megnyitja krizispontját a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának épületében. A Kálvin térhez közel, az Üllői út 24.-ben az utcára nyíló helyiséget tették alkalmassá arra, hogy tíz olyan rászoruló tudjon fogadni, akiknek – akár van saját otthonuk, akár nincs – nem áll módjukban nappal fűtött helyen tartózkodni.

Az evangélikus diakónia józsefvárosi krizispontja február 27-ig munkanapokon reggel 8 órától délután 4-

ig nyújt menedéket a hideg elől betérőknek. Működtetésében hivatásos szakemberek munkáját önkéntesek, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájában dolgozók szolgálata egészíti ki.

A krizispont megnyitásának ötlete egybeesett dr. Fabiny Tamásnak, a Magyarországi Evangélikus Egyház diakóniai munkáért felelős püspökének a mozgósító felhívásával. A püspök az egyház gyülekezetein túl megszólított minden jóakarató embert, hogy vegye számba környeze-

tében azokat, akik télen fokozott veszélyhelyzetben vannak, látogassa meg őket, és biztosítsa számukra a túléléshez szükséges segítséget. Fel-szólította emellett a híveket, hogy nyissák meg a gyülekezetek fűtött helyiségeit a rászorulóknak, ahogyan korábban tette már a Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség Lázár Zsolt lelkész szervezésében, és teszi – más közösségek mellett – a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája is.

■ HAJDÚ TIBOR

Hol kell Istent imádni?

■ DR. KORÁNYI ANDRÁS

Az ideai ökumenikus imahét témáját adó evangéliumi történetnek, a samáriai asszony beszélgetésének Jézussal a Jákób kútjánál éppen az egyik fordulópontján hangzik el a címben feltett kérdés Jézushoz. Kétféle hagyomány és templom, kétféle egyházi rend és hovatartozás tudatában, de a közös őszövétségi gyökerek ismeretében teszi fel a samáriai asszony a Jeruzsálemből jött tanítónak.

Sajnos ugyanezt a lényeges kérdést nem kerülhetjük meg a mai ökumenikus helyzetben sem, ahol a megosztottság ténye és a közös bibliai elkötelezés közötti feszültségre is keresnünk kell a válaszokat.

Az ökumenikus mozgalom sok évtizedes erőfeszítéseiről igen különböző véleményeket, ítéleteket lehet hallani manapság. Az aktuális teológiai és egyházi különbözőségek és nehézségek felsorolásakor azonban nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a keresztény egyháznak kezdetől az egyik legfontosabb célja volt a gyülekezetek, az egyház egységének a megőrzése és megvédése.

A hit, az istentisztelet, a keresztények sokfélesége természetesen mindig adott volt az egyházban, ezért a mérlegelés lényege mindig annak a határvonalnak a meghúzásában állt, hogy ez a természetes, sőt erősítő sokszínűség ne forduljon át az egyház biblikus tanítását veszélyeztető és romboló zűrzavarba.

Ezeket az időről időre meghúzott határvonalakat természetesen ma részben – mint az ősi gnoszticizmustól a náciizmust elfogadó egyházakig – „jogos önvédelemnek” látjuk. Másrészt viszont az egyházszakadások és igazságtalan kiközösítések, súlyos tévedések történeteként tartjuk számon, mint például a reformátorokra és követőikre kimondott középkori átok esetében, vagy amikor manapság csupán anyagiakban vagy statisztikákban mérhető ellenérdekek állítanak keresztény közösségeket egymással szembe.

Nemcsak az evangélikusság, hanem minden más keresztény közösség számára is példamutató lehet reformátoraink világos álláspontja: az egyház valódi egységéhez elegendő egyetérteni az evangélium tanításában és a szentségek kiszolgáltatásában, de nem szükséges, hogy mindentől hasonló legyen az emberi hagyományok! (*Ágostai hitvallás*, VII.)

Az elmúlt évszázad ökumenikus mozgalmának egyik kiindulópontja, legégetőbb problémája az a botrány volt, amelyet az Európán kívüli – legtöbbször a gyarmatosítással együtt járó – misszió során a kereszténység megosztottsága jelentett a „kivülálló” szemében. Ugyancsak botrányozást okozott az a sok durva megaláztatás – például a kölcsönös templomi kiutasítás vagy a reverzális gyakorlata –, amellyel Európában nem éppen evangéliumi indulattal bántalmazták egymást a keresztény felekezetek.

Ha e tekintetben értékeljük az ökumenikus törekvéseket, csak nagyra értékelhetjük az áldását azoknak a meggyötört keresztényeknek, családoknak az életében, akiket nem nyomorít meg többé a keresztény gyűlölködés. Még ha sajnos ma is van olyan budapesti plébánia, ahol reverzálisra kényszerítik a protestáns házassuló felet, vagy olykor nemtelen egyházi, teológiai vitákra is sor kerülhet egyházak, gyülekezetek között, a pozitív változás tagadhatatlan.

Az ökumené nagyobb összefüggéseiben is hatalmas átalakulásnak vagyunk ma tanúi. Az egyházi világszervezetek – az Egyházak Világtanácsa és a Lutheránus Világszövetség, hogy a legnagyobbakat említsük – a kétpólusú világrendben és a gyarmati sorból való függetlenedés idején, a 20. század második felében viszonylag nagy mozgástérrel bírtak, és fontos szereplői voltak a világméretű diplomáciának. Az 1990-es fordulat óta azonban ezeknek a szervezeteknek a mozgástere – némileg az ENSZ-éhez hasonlóan – jelentősen beszűkült, új önértelmezésüket és céljaikat ma is inkább keresik, mint megvalósítják.

Jelentősen megváltozott a globális összefüggések rendszere is. A hagyományos, nyugati keresztény térsegen jelenleg olyan ideológiai és ezt követő társadalmi átrendeződés zajlik – elsősorban a neoliberális demokráciafelfogás és az ezzel szemben fellépő radikalizmusok szélsőségei között örlődve –, amely a kereszténység alapjai támadja meg a családi élettől a szolidáris társadalmi berendezkedésig, az élhető, emberhez méltó életrend és tényleges döntési szabadság fokozatos ellehetetlenítéséig. Ezzel egy időben a globális pályákon a kereszténység legnagyobb kihívása már nem a történelmi felekezeti, hanem a különböző kultúrákba való beágyazódás, azaz a különböző világrészek kultúrájában való önkifejezés és a feloldódás közötti út megtalálása.

Ha kicsit feljebb emeljük a tekintetünket mindennapi egyházi botladozásaink közből, igen sokat tanulhatunk ezekből a távoli példákban, miként is lehetne európai kereszténységünkben megújító lehetőségeket találnunk és felépítenünk.

Hol kell Istent imádni? – teszi fel a kérdést a samáriai asszony Jézusnak. Isten lélekben és igazságban kell imádni – válaszol neki Jézus. Tehát ne azt várjuk, hogy az ökumenikus diplomáciában tudjuk Istent igazabban imádni, mint ahogy a felekezeti sovinizmus is csak paródiája lehet az igaz istentiszteletnek. Viszont ha emberek, keresztény hittestvérek – akár egy felekezeten belül is! – lélekben és igazságban együtt tudják keresni és tisztelni Istent, semmit sem ártnak vele az evangéliumnak és egymásnak. Sőt...

A szerző az *Evangelikus Hittudományi Egyetem Egyháztörténeti Tanszékének professzora*

Oratio oecumenica

Szerető mennyei Atyánk! Köszönjük ígéreted, hogy mindenkor bátran eléd léphetünk imádságainkkal, és kérünk, hallgasd meg könyörgésünket.

Urunk, ha a világ eseményeire, a forrongásokra és háborúkra tekintünk, meg kell látnunk, milyen sok minden rémíti az emberek szívét. Tudjuk, hogy te nemcsak megteremtetted, de mindenkor meg is tartod világunkat és az egész emberiséget. Kérünk, hogy oltalmazó kezdeddel munkálkodj ott, ahol az erőszak és az elvakult hatalomvágy árnyá vetül rá egész népek mindennapjaira. Te adj bölcsességet és tisztánlátást azoknak, akikre a hatalom gyakorlását bíztad. Tanítsd meg a népek politikai és gazdasági vezetőit, hogyan hozhatnak felelős, neked tetsző döntéseket.

Könyörgünk sok sebből vérző magyar népünkért. Kérünk, adj gyógyulást társadalmi feszültségeinkre, az itt élő emberek testi-lelki bajaira. Segíts minket a káosz erővel és az önpusztítással szembeni küzdelmünkben. Segíts, hogy lázas útkeresésünk közben megtaláljuk azt az utat, amelyet te jelöltél ki számunkra.

Hálát adunk neked egyházunkért, hogy legelőd nyájává tettél minket szeretett Fiad, a jó pásztor által. Meg kell, hogy valljuk előtted aggodalmunkat az egyre inkább megfoghatkozó és előregedő gyülekezetek látán. Kérünk, vezérelj Szentlelkeddel a pásztorokat és a közösségek vezetőit, hogy ígéret ne csak szavakkal, de egész életük bizonyágtételével hirdessék. Te adj növekedést az így elvetett magvaknak, hogy minél több ember eljusson Krisztus megismerésére, és életük sok gyümölcsöt teremjen a te dicsőségedre.

Gondoskodó szeretetedre bízunk mindazokat, akik terheket hordoznak. Kérünk, légy a betegek gyógyítója, a magányosak útítára, a gyászoló vigasztalója és a haldoklók reménye. Állj minden szenvedő testvérünk és embertársunk mellé, és minket is indíts el a köztük végzett szolgálatra. Segíts, hogy ne legyünk közömbösek, amikor mások hiányt szenvednek ruhában, élelemben vagy jó szóban. Hadd legyünk Jézus nyomdokán haladva mi is szereteted követei a rászorulóknak között.

Köszönjük, Urunk, hogy Jézus Krisztust szabadításunk kősziklájává tetted, és hogy erre a sziklazilárd alapra építhetjük az életünket. Ne engedj, hogy akár egy perc is elfelejtjük, milyen árat fizettél értünk, és hogy a tied vagyunk. Őrizd meg minket mennyei országod számára, és vezérelj a feléd vivő úton Jézus Krisztus követésében. Ámen.

HIRDETÉSEK

Taizé-ima és énekegyüttlét

A rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb február 10-én, 19 órától Taizé-ima és énekegyüttlét. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: gyertyafeny.lutheran.hu.

**FIZESSEN
ELŐ
LAPUNKRA!**

HATVANAD VASÁRNAP (SEXAGESIMA) – LK 8,4–15

Nem a mag hibája

A VASÁRNAP IGÉJE

„A mai evangélium alapján szent kötelességünk önvizsgálatot tartani, hogy felismerjük helyünket, és miután megértettük, hogy az igehallgatók melyik típusához tartozunk, minden erőnkkel arra törekedjünk, hogy Isten igéje jó talajba hullva százszoros termést hozzon az életünkben.

Az Úr az igehallgatók egy részénél azt látja, hogy életükben az ige sorsa olyan, mint az útra hullott mag: eltapossák az arra járók, vagy felkapkodják a madarak. Termés itt szóba se jöhet.

Másodszor vannak olyanok is, akik a meghallott ígéről nemcsak beszélgetnek, hanem hitre jutnak, sőt növekedni kezdenek a hitben. Mégis olyanok az ige számára, mint gabonamagnak a köves föld, amelyben a kikelt vetés néhány tikkasztó nyári nap után kókadtnak fekszik el, mert nincs gyökere, és nem jut nedvességhez. Az ilyen emberek hite nem tűrőképes, ezért az üldözések idején, a rájuk törő kísértések között elesnek, mielőtt a hit igaz gyümölcssei megmutatkoznának életükben.

A harmadik csoport a legismertebb. Ők azok a keresztyének, akik a tövisek közt felnőtt gabonaszálhoz hasonlók, mely – ha szárba szökken is – termést mégsem hoz, mert a burjánzó tövis megfojtja.

A negyedik kategóriát azok a jámbor tanítványok alkotják, akiknél az ige magja tiszta szívbe hull. Ők megtartják az ígét, és béketűrően kitartanak, míg gyümölcssei megérnek. Készséggel elviselik, amit Isten igéje szerint kell elszenvedniük. Hűségese nek bizonyulnak az Isten iránti szeretet-

ben és a neki való engedelmisségben. Némelyikük százszoros, némelyikük hatvanszoros, némelyikük pedig harmincszoros termést hoz. (...)

Értsse meg tehát mindenki, hogy az evangélium ebben a világban sosem számíthat jobb sorsra. Az Úr ebben a példázatában elég világosan megmutatja, hogy Isten igéje által milyen kevesen javulnak meg, és válnak igazán kegyessé, miközben háromszor annyian vannak, akik megbotránkoznak rajta. (...)

Emiatt senki ne káromolja az evangéliumot. Mindezért nem az ige a felelős, hanem sokak kevély és gonosz szíve, amiben az ördög vett szállást. Miként nem a mag tehet arról, hogy az útfélen, a sziklák talajon vagy a tövisek között nem tud kihajtani és termést hozni.

Ne csüggedjünk hát az ilyen kellemtelenség miatt, hanem – mint jó szántóföld – igyekezzünk a magot befogadni. Kérjük Istent, hogy kegyelme és Szentlelke által nyissa meg szívünket, és készítsen fel mindnyájunkat, hogy amikor az ígét halljuk, az szívünkben meg is gyökerezzen, és termést is hozzon a megpróbáltatások békességgel való tűrése által. Így üdvözülünk a Krisztusban való hit által, amit a Szentlélek az ige és a szentségek segítségével plántál belénk.”

Luther hatvanad vasárnapi igehirdetéséből idéztem a fenti monda-

tokat. Mi ugyan úgy tartjuk számon, hogy az ő munkássága nyomán Európában „mintha angyalszárnyakon terjedt volna az evangélium”, reformátorunk sokkal realisabban értékelte a helyzetet. Komolyan vette, hogy egy tanítvány sem lehet különb a Mesternél.

Ezt mondta: „Talán Krisztus, János és az apostolok hibája, hogy abban az időben, amikor ők prédikáltak, szintén nagy botrányok keletkeztek, és sokan rettenetes bűnöket követtek el? Mit mondasz erre? Amikor Keresztelő Szent János fellépett és prédikált, az emberek tódultak hozzá, hogy tanítását hallgassák. Mindenki szentnek tartotta, és mégis meg kellett érnie, hogy ördögösséggel vádolják, és azt mondják, ördög szállta meg. Heródes király pedig – aki az evangélisták tanúsága szerint sokszor és szívesen hallgatta őt – végül kivégeztette. Igen, magát Krisztust, Isten Fiát is hallgatták, és látták, amint halottakat támaszt fel, és sok hatalmas csodat tesz, mégis keresztre feszítették.

Miért nem mondd erre is, hogy Krisztus, János és az apostolok sem voltak igaz tanítók, különben az emberek nem lettek volna olyan gonoszok, hanem inkább az igaz tanítás eredményeként megjavultak volna?”

Hogy a munka eredménye nincs egyenes arányban a munkavégző fáradásával, azt a világi életben is tapasztalhatjuk. Hiába fáradozik a földműves, ha a termést elveri a jég, vagy tönkreteszi az aszály. Hiába követ el mindent az orvos, a beteg nem biztos, hogy meggyógyul.

A munka és a munka eredménye közé mindig beférkőznek kiszámíthatatlan tényezők. A világ szerint gondolkodók úgy mondják, hogy szerencsés esetben nem marad el a jó munka jó eredménye. A hívő inkább úgy fogalmaz, hogy az ember fáradozása

önmagában nem elég, Isten áldása teheti azt eredményessé.

Fokozottan igaz ez az Isten munkájában fáradozók, az igehirdetők szolgálatában. Megeshet, hogy a hamis tanítás vagy az evangélium tanítását helyettesítő pótcselekvés megtölti a templomot. Viszont lehet, hogy a tisztán hirdetett evangélium előtt bezárulnak a megkeményedett szívek. Mert a szívek előkészítése és alkalmassá tétele az ige magvetésének befogadására nem áll az igehirdetők hatalmában, nem is feladatuk.

A szívekben a Szentléleknek kell elvégeznie a kemény ugar feltörését, a sziklák szétmorzsolását, a tövisek kigyomlálását és a gaz eltakarítását. A Lélek pedig – Jézus szava szerint – olyan, mint a szél, amely ott fúj, ahol akar, és amikor akar (lásd Jn 3,8). A Lélek munkája nincs hatalmunkban. Mégsem kell kétségbeesnünk, mert a Magvetőtől csodálatos ígéretet kaptunk: „*Ha tehát ti gonosz léteketre tudtok gyermekeiteknek jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad menyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik kérik tőle?*” (Lk 11,13)

Az ige magvetésének, az evangélium hirdetésének eredményessége nincs az igehirdetők hatalmában, és nincs az egyház hatalmában. Az igehirdetők csak akkor végezhetik eredménytel munkájukat, ha azt az egyház egész népének a Szentlélekhez kiáltó szüntelen imádsága támogatja: „*Veni, Creator Spiritus, pasce pastorem, duc ducem, da daturum, aperi aperturo, emittis Spiritum Tuum, et creabuntur, et renovabis faciem terrae.*” „*Jöjj, teremtő Szentlélek, pásztorold a pásztort, vezesd a vezetőt, adj az adni készülőnek, szólj a megszólalóhoz, áraszd ki Lelkedet, és élet támad, és megújítod a föld színét.*”

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Kántoraink kényszerszabadságon

► **Igen, kántoraink kényszerszabadságon vannak, de megnyugtatóan már itt, a cikk elején jelzem, hogy helyetteseik helytállnak immár hatvanöt éve. Az Evangélikus Kántorképző Intézetben tanult önkéntesek sokasága próbálja elvégezni azt a munkát, amelyet főállású kántorokra méreteztek. Igyekeznek azt a látszatot kelteni, hogy szolgálatukkal meg van oldva az egyházzene ügye.**

Gyülekezeti kántornak tudniillik az erre a munkára elhívott munkatársat nevezhetjük, aki az egész gyülekezet zenei munkájáért felelős, sokoldalúan ellátja a zenei misszióból adódó összes feladatot. Ilyen kántorokkal – főállású egyházzene-szakkal – leginkább csak Skandináviában, Finnországban és Németországban találkozhatunk, s ilyenek voltak az iskolák államosítása előtt a magyarországi kántortanítók is. Felhasználva a zene léleknevelő hatását irányították a fiataliságot, és zenei szempontból vezették a gyülekezet összes istentiszteletét, kazuális szertartását.

Igen nagy felelősség bízott a zenei szolgálatra az egyházban. Tudottan a legerősebb evangélikai esz-közök közé tartozik a zenei evangélikai. A *musica sacrán* keresztül képet kapunk az anyagtan világ valóságáról, imádságaink kettős erővel hangzanak énekelve, s az éneklésen keresztül nemcsak a jelen gyülekezetével kerülünk közösségbe, hanem az előtünk élő nemzedékekkel, sőt az időtlen egyház minden éneklő tagjával is.

Kicsit tréfásan – de zenészként büszkén – így is fogalmazhatunk: a mennyországról igen keveset tudunk, de abban egybehangzóak a profetikus kijelentések, hogy kórust alkotva áldjuk majd az Urat.

CANTATE

Mikor zilálódott szét egyházunk kántori kara? A szocialista államrendezkedés első lépései között lehetetlenítette el a kántortanítók egyházi szolgálatvállalását. Iskola vagy templom? Fizetés vagy létbizonytalanság? Alig valaki merne tovább vállalni a gyülekezeti szolgálatot.

Egyházunk – angyali erőket megmozdító szolgatársak által – hamar lépett a nehéz helyzetben: Fóton, a *Zászkaliczky* család jóvoltából megkapott Mandák-villában *Kiss János* és *Trajtler Gábor* vezetésével kántorképző intézetet alapított. Megdöbbentő gyorsasággal készítettek fel fiatalokat és időseket a *helyettes kántori szolgálatra*. Néhány hónap, néhány év harmóniumgyakorlás után a jelöltek képesek voltak legalább a vasárnapi istentisztelet zenei szolgálatát ellátni.

Tanulás közben hitükben is megerősödtek a diákok. A színvonal évtizedről évtizedre emelkedett: a kántori oklevélhez szükséges vizsgán egyre komolyabb orgonaművek szóltak meg, mind több tantárgyat vehettek fel a diákok, de így is csak „vasárnapi orgonisták” képzésére volt mód.

A hetvenes években úgy tanultuk: a lelkész legközvetlenebb munkatársa a kántor, *s amíg nem alkalmazhatnak* a gyülekezetek egyházzene-szereket, addig nekünk, önkénteseknek kell helytállnunk helyettük; de szép lassan hozzászokott a magyarországi evangélikusság ahhoz, hogy kántor nélkül éljen. Sajnos a gyülekezetek éneklési kultúráján és a lutheránus zenétől lassan elidegenedő lelkészi karon is látszik a képzett kántorok hiánya.

Átmenetileg segített, hogy a lelkészképzésben 1992-re felismerték: zenei munkatárs híján a gyülekezetek zenei életét is a lelkészeknek kell irányítaniuk, így megalapították a teológiai akadémia egyházzenei tanszékét, komoly zenei képzést biztosítva ezzel. (Sajnos azóta erősen megcsönkítették ennek lehetőségeit.) Sőt 2007-ben már a kántor szak is megalakulhatott, hogy az egyház újra kibocsáthasson zenei misszionáriusokat, éneklő evangélikusokat, közösséget teremtő énekezőket, a liturgiát értő és átélő gyülekezeti munkatársakat.

De miért nem alakultak újra a kántori állások a szocialista berendezkedés megszűnésekor? Beleszoktunk az igénytelenségbe? *Nekünk így is jó?*

Úgy látom, a megerősítő tapasztalat hiánya okozza az igénytelenséget. Mára talán már nincs élő tanúja annak, hogy mi mindent tesz egy jó kántor a gyülekezetben. Csak a külföldön tanult vagy dolgozó egyházzene-szereink élhették át, mennyire összetett feladat kántornak lenni: egyszerre művész és közösségszervező, hűséges látogatója a bibliaóráknak, és zenei nevelője a gyü-

lekezetnek. Alkalmi zeneszerző és hangszerkarbantartó. Tanítja a fiataliságot, és a sírig kíséri az időseket. A lelkész állandó munkatársa és a gyülekezet zenei képviselője a templomon kívül is.

Hiszem, hogy a politikai akadályok megszűnte után huszonöt évvel itt az ideje újra felismerni a kántori szolgálat jelentőségét és állásokat alapítani: hadd térjenek vissza a „kényszerszabadságról” képzett egyházzene-szereink!

Hogyan lehet e folyamatot beindítani? Első lépésként az egyházi iskolák melléti gyülekezetekben kaphatnának helyet a kántorok: heti néhány órában tanítanak az egyházzene tantárgyat, jól együtt tudnának működni az iskola énektanárával és hitoktatójával is. Hidat képeznének az iskola és a gyülekezet között, s a végzős diákokból megoldódna az utánpótlás a templomi kórusban.

Ugyanígy lehetséges lenne egyházmegyéinként alapítani egy-egy kántori állást. Az esperesség kántora – amellet, hogy gyülekezetében elvégi a teljes zenei munkát – vezetője lehet a környék önkéntes orgonistáinak, segítheti, tanácsolhatja tevékenységüket.

Természetesen az is jól működő modell, ha a kántor egyben hitoktató is, hiszen így igen komoly hatása lehet a következő nemzedék zenei ízlésére, s ügyes szervezőként meglevenítheti a gyülekezet zenei életét.

Egyházi vezetésünk szándéka szerint igyekszünk a következő hónapokban többet beszélni erről a kérdéssről, figyeljük a megnyíló ajtókat, mert nem szeretnénk késületlenek lenni a kegyelem idején.

■ DR. BENCE GÁBOR

Ország László-díjat kapott Fabiny Tibor és Pelyvás Péter

▶ Átadták az idei Ország László-díjakat a Magyar Anglisztikai Társaság nemzetközi konferenciáján a Debreceni Egyetem aulájában január 29-én. Az idei díjazottak: *Fabiny Tibor* irodalomtudós, egyetemi tanár (Károli Gáspár Református Egyetem) és *Pelyvás Péter* nyelvész, nyugalmazott egyetemi docens (Debreceni Egyetem Angol Nyelvészeti Tanszék).

Dr. Fabiny Tibor és dr. Pelyvás Péter

A díjazottak oklevelet, bronzplakettet és pénzjutalmat kaptak. A plakett egyik oldala *Ország László* képmását, másik oldala pedig a Debreceni Egyetem főépületét ábrázolja. A kitüntetést két évente két fő részére ítéli oda a szervezet kuratóriuma. A díjat olyan nemzetközileg elismert, angol nyelven publikáló tudós kaphatja, aki méltó képviselője a hazai anglisztikának. Az esemény különlegessége volt, hogy a díjat átadó *Abádi Nagy Zoltán*, a Debreceni Egyetem professor emeritusa, a jogelőd Kos-

suth Lajos Tudományegyetem egykori rektora maga is az Ország László-díj korábbi kitüntetettje.

Az elismerést 1997-ben alapították a nagy szótárszerkesztő tudós emlékére, aki 1957-ben a Debrecenben újraindított angol tanszék professzora volt. Tanítványai ma már az egyetem oktatói, akik a fiatalabb generációt nevelik. Így mindannyian elmondhatjuk, hogy valamennyien Ország-tanítványok vagyunk az intézetben – mondta az *Unideb.hu* portálnak *Rácz István* professzor, a Deb-

receni Egyetem Angol-Amerikai Intézetének vezetője.

A Magyar Anglisztikai Társaság január 29–31. között rendezte meg a Debreceni Egyetemen nemzetközi vándorkonferenciáját, amelyre az Egyesült Államoktól Dél-Koreáig tizenkét országból csaknem kétszáz résztvevő érkezett. A tanácskozás a magyar anglisztika legrangosabb konferenciája, amelyen nyolc szekcióban angol nyelven zajlik a munka a nyelvészet, az irodalomtudomány és a nyelvoktatás témakörében.

▶ *Unideb.hu*

Hálaadás a megújult malomsoki imateremben

▶ Örömmünkre gyülekeztek össze a hívek február 1-jén a Malomsoki Evangélikus Egyházközség felújított gyülekezeti termében. Mindezzel régi vágyuk teljesült a testvéreknek: újra használható vehették szeretett imaházukat.

Bár a betegség a megelőző napokban, hetekben alaposan megtizedelte a közösséget, az alkalom kezdetére mégis megtelt az imaterem. Köszönetet mondtak a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület és a Veszprémi Egyházmegye anyagi támogatásáért, amely lehetővé tette a tatarozást.

A munkálatok során kicserélték a nyílászárókat, korszerűsítették a fűtést, és kimeszelték; a malomsoki hívek a felújítás után áldozatos munkával segítették otthonossá, széppé varázsolni az imatermet. De az istentiszteleten mindenekelőtt az élő és köztünk ma is munkálkodó Istennek szolt a hálaadás. „*Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők*” (Zsolt 127,1) – tanítja a zsoltaáros. Jézus is ezt mondja a tanítványainak: „...*nélkülem semmit sem tudtok cselekedni*.” (Jn 15,5) Vagyis mindenért őt illeti a hála és a dicséret.

Az ünnep evangéliuma (Mt 20,1–16) alapján mondott igehirdetésében *Weltler Gábor* helyi lelkész azt hangsúlyozta, hogy Isten mindig többet és jobbat ad annál, mint amit megérdemelnénk. Az egész liturgiát ez

az öröm, az Isten szeretetéből fakadó öröm hatotta át: a dicsőítő énekeket a gyülekezet zenekara kísérte, de harmóniumon is megszólaltak ismert és szép evangélikus koráldallamok.

▶ *Evangelikus.hu*

Reformáció, kép, Biblia

Míg egyházunkban a *reformáció és az oktatás* esztendejét hirdettük meg, addig a reformáció hazájában 2015 a *reformáció, a kép és a Biblia* tematikus éve. Kár lenne figyelmen kívül hagyni német testvéreink közös gondolkodását ebben az izgalmas témakörben, hiszen ha komolyan vesszük az oktatás évenek lözúngját, mely szerint „tanítványok vagyunk”, akkor bizony tanulnunk kell a képek és a Biblia helyes használatát is a reformáció fényében.

Szoktuk manapság a reformációt egyfajta „médiatorradalomként” is emlegetni, hiszen *Luther Márton* kilencvenöt tételével kilépett a templom védettségéből a nyilvánosság elé, és nagyszerűen használta ki a könyvnyomtatásban rejülő lehetőségeket az emberek elérésében, a tömegtájékoztatásban. Nem is szólva az anyanyelvű bibliafordítás új korszakot nyitó, valóban forradalmi tetteről.

Ma viszont gyakran halljuk, hogy már olyan „poszt-Gutenberg-korszakban” élünk, ahol a jövőt az úgynevezett „háromszázhatvan fokos kommunikáció”, a „crossmedia” jelenti. De vajon mire utalnak ezek a trendi varázsigék? Ha jól értelmezzem, olyan, minden irányba hatékony, komplex médiakommunikációra van ma szükség, amelyben egymást segítik a különböző eszközök a közös cél, a teljes ember elérésében, megszólításában.

Ez természetesen fontos szempont az egyház missziói küldetésének mai betöltésében is. Ugyanakkor meggyőződésem, hogy mindebben változatlanul fontos szerepet tölthet be a könyv és a kép, akár hagyományos, akár digitális megjelenési formában.

Napjainkban a könyv és a kép helyének tisztázása a különböző vallásokban komoly teológiai kérdéseket és feszültségeket is generál. A probléma felvetésének szomorú aktualitást ad a párizsi terrormerénylet, amely – kicsit leegyszerűsítve – egy könyv és néhány kép miatt történt...

A három monoteista világvallást kissé felszínes általánosítással „könyv-vallásként” is szokták emlegetni. Bár ezt a definíciót maga Jézus cáfolja, amikor zsidó írástudókkal vitázva kijelenti: „*Ti azért kutatjátok az Írásokat, mert azt gondoljátok, hogy azokban van az örök életetek: pedig azok rólam tesznek bizonyosságot...*” (Jn 5,39) Ebből is kitűnik, hogy más a szent iratok jelentősége a zsidóságnál, a kereszténységénél, és más az iszlámban.

Talán még szembetűnőbb a különbség a képekhez, az Isten kiábrázolásához való viszonyulásban. Ebben a kérdésben magán a kereszténységen

belül, sőt a reformáció egyháza között is jelentős a nézeteltérés. Míg református testvéreink önálló parancsolatként értelmezik a képkészítés tilalmát (2Móz 20,4), addig egy katolikus templomban otthont kapnak szentek, királyok, püspökök és pápák képei, szobrai. Az evangélikus egyház, Luther

Golgotára és a mennyi Jeruzsálemre. Ugyanígyen csodaként éltem meg püspöki szolgálatom másik oltárszentelését, amikor tavaly pünkösdkor a dombóvári templom oltárképe nyitotta meg előttünk az emmausi asztalközösség szédítő távlatát...

Ugyanakkor meg kell hallanunk azt a józan hangot is, amelyet a németországi tematikus év nyitóalkalmán, Hamburgban *Margot Kässmann*, a reformációi jubileum nagykövete ütött meg, aki egyfajta óvatosságra intett a képek használatával kapcsolatban. Elismerte, hogy ma is fontos szerepet játszhatnak az egyház szolgálatában, a hitünkről való bizonyoságtételben, ugyanakkor óvott attól, hogy túl nagy hatalmat adjunk a képeknek...

Ma valóban kísért, hogy képekkel pótoljuk az igazi mondanivalót, vagy éppen annak hiányát próbáljuk korszereknek látszó illusztrációkkal eltakarni. Mindannyian tapasztaltuk már – akár igehirdetőként, akár igehallgatóként –, hogy egy-egy frapáns illusztráció el tudja téríteni a prédikációt a lényegtől, s végül már csak a kép marad meg a lényeg, az örömhír, az evangélium helyett.

De ugyanakkor vétek lenne nem kihasználni az egyházművészet, a képek adta lehetőséget, hogy gazdagítsuk, színesítsük tanúságtételünket. Maga a názareti Mester járt elől a legheftköznapiabb képek zseniális használatában, a képes beszédben. Legyünk ebben is rá figyelő tanítványai!

A reformáció jubileumára készülve érdemes újra felfedezni Luther korának egyházművészetét is. Ebben az esztendőben például az éppen ötszáz éve, 1515. október 4-én született *ifjabb Lucas Cranach* képei érdemelhetnek fokozott figyelmet.

ÉGTÁJOLÓ

Német testvéreink jóvoltából hihetetlenül gazdag tárházat találunk a tematikus évvel kapcsolatban az interneten. A *die-bibel.de* oldalra kattintva például naponta rácsodálkozhatunk egy-egy bibliai ihletésű festményre. Ilyen módon a mindennapi kenyér mellé megkaphatjuk a mindennapi képet is a hozzá tartozó rövid, informatív szöveggel, igei mondanivalóval.

A Németországi Protestáns Egyház (EKD) közel százoldalas, tartalmas kiadványt jelentetett meg a tematikus év alkalmából. A gazdagon illusztrált magazin természetesen letölthető az internetről is (*reformation-bild-bibel.de*).

Az idei ökumenikus imahét közös bibliai élményére utalva: kiapadhatatlanul mély, friss vízű kút forrásából meríthetünk. S hála Istennek: merítődényünk, megfelelő eszközeink is vannak erre. Bátran merítsünk, töltekezzünk, kínáljunk meg másokat is!

Gáncs Péter püspök Déli Egyházkerület

Európai protestáns zsinat Budapesten

► Folytatás az 1. oldalról

A megnyitó után *Michael Bünker* osztrák evangélikus püspök, a GEKE főtitkára tartotta meg előadását arról, mit is jelent a protestantizmus ma Európában. Hangsúlyozta, hogy az északi államok és Németország kivételével olyan egyházak a szervezet tagjai, amelyek saját hazájukban kisebbségi egyházként élnek.

Az előadó öt sarkalatos pontot emelt ki, amelyeknek egy nyitott, pluralista társadalomban az egyházakat jellemezniük kell. Először is Jézus az alap, akin tájékozódva hitvalló egyházaknak kell lenniük; valamint segítő és szolgáló egyházaknak. Kritikát kell gyakorolniuk, ha az emberi méltóságot megsértik; bűnbánatra kell hívniuk az „ecclesia semper reformanda” („az egyház mindig megújítandó”) jegyében; és végül missziós egyházként kell működniük, amelyek mindenkit üdvösségre hívnak.

Dieter Heidtmann-nak, a németországi württembergi tartományi egyház lelkészének segítségével a küldöttek játékos formában ismerkedhettek meg egymással. *Protestáns identitá-*

sunk címmel közös utazáson vehettek részt, amelyen észak és dél, kelet és nyugat is egymásra találhatott, helyet cserélhetett. Később csoportokban a reformáció nagy alakjainak tevékenységét járták körbe a résztvevők.

Az első nap végén *Daniele Garrone* professzor, az olasz valdens egyház lelkésze főelőadásában a reformáció társadalmi, kulturális és politikai hatása mellett arról szolt, hogy a pro-

testáns szellemiség hogyan határozza meg a „laikus” egyháztagok életét és szolgálatát.

Szombaton a bibliatanulmány után a vendéglátó magyarországi protestáns egyházak vezetői üdvözlötték a résztvevőket, aztán csoportokban folyt a munka különböző témák meg tárgyalásával.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUSZANNA
► Evangelikus.hu

A kárpátaljai egyház támogatása

► *Barbara Rudolph* egyházi főtanácsosnak, a Rajna-vidéki evangélikus egyház ökumenikus osztályvezetőjének az *EvÉlet* írásban tett fel kérdéseket, és ő már aznap választ is adott lapunknak.

– *Hogyan értékeli a budapesti zsinatot?*

– Az európai protestánsok szempontjából nagyon jelentősnek számít, hiszen ötven evangélikus egyház magas rangú képviselői voltak jelen.

Az európai protestáns egyházak jelentőségéről folyó tanácskozás avval a kérdéssel foglalkozott, hogy az Európai Protestáns Egyházak Közössége mennyire tudja befolyásolni Európa jövőjét. A szervezet budapesti gyűlése nyilvánvalóvá tette, milyen sok lehetőségük van az egyházaknak az európai protestánsok életében.

A tanácskozást a magyarországi református és evangélikus egyház, il-

letve a Rajna-vidéki egyesült protestáns egyház szervezte, ami ugyancsak szép példája a sokszínű európai protestantizmus együttműködésének.

– *Az egyik legfontosabb probléma magyar szempontból az ukrán helyzet, amellyel kiemelten foglalkoztak.*

– A zsinat résztvevői számára nagyon fontos volt, hogy közvetlenül hallhattak beszámolókat az ukrain protestáns testvérektől. Értesülhetünk arról, hogy a Kárpátaljai Református Egyházkerület milyen erőfeszítéseket tesz a rászoruló és a menekültek támogatására.

A tanácskozók számára nyilvánvaló volt a gyógyító szolidaritás: ha az egyik tag szükségét szenved, vele szenvednek a többiek is. A kárpátaljai egyház ebben a szolgálatában mindannyiunkat képvisel, ezért ezt az európai közösségnek mindenképpen támogatnia kell. Ennek megfelelően jelentős adomány gyűlt össze erre a célra.

■ CZENTHE MIKLÓS

A protestáns egyházak hivatása Isten szőlőseben

► Az Európai Protestáns Egyházak Közössége (GEKE) tagegyházainak második zsinati találkozója február 1-jén ért véget a budavári evangélikus templomban tartott többnyelvű záró istentisztelettel. Az úrvacsorás alkalmon a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Zsinatának lelkészi elnöke, *dr. Hafenschel Károly* magyar és német nyelven hirdetett ígét. Az istentiszteletet követően a GEKE ügyvezető elnöke, *Cselovszkyné dr. Tarr Klára* összegezte lapunknak a konferenciát.

A zsúfolásig megtelt templomban a Budai Egyházmege esperese és a Budavári Evangélikus Egyházközség igazgató lelkésze, *Bence Imre* köszöntötte a Európai Protestáns Egyházak Közössége zsinati konferenciájának résztvevőit, *Cselovszkyné dr. Tarr Klárát* és a záró úrvacsorás istentisztelet igehirdetőjét, *dr. Hafenschel Károlyt*. Az *Útmutató* által kijelölt február havi ígét (Róm 1,16) követve az esperes az evangélium átélésére, felvállalására és Isten dicsőítésére buzdított a hétköznapokban, majd német nyelven is megismételte köszöntését. Az istentisztelet követését kivételesen angol nyelvű feliratok segítették a GEKE vendégei számára.

A protestáns egyházközösség megalkulását idézte fel rövid üdvözlésében *Cselovszkyné dr. Tarr Klára*. A *leuenbergi konkordiát* 1973-ban ír-

ták alá, az elsők között a Magyarországi Evangélikus Egyház és a Magyarországi Református Egyház is mint alapító tag; később a metodista egyház is csatlakozott. A konkordia lényege a tagegyházak közötti szószéki és úrvacsorai közösség, amely ma már kilencvenhat protestáns tagegyházat ölel át.

A magyar, angol és német nyelven felolvasott, hetvened vasárnapra kiírt ószövetségi (Jer 9,22–23) és epistolai szentige (1Kor 9,24–27) után a *dr. Hafenschel Károly* által tartott prédikáció fő üzenete az volt, hogy a GEKE tagegyházainak közössége kapcsán az egyházak küldetése, hivatása kiemelten fontos az egykor keresztény alapokon nyugvó, de a jelenben értékvesztéssel küzdő Európában. „Küldetésünk van elmondani minden csillogó-villogó reklámmal szem-

ben, hogy mik az igazi értékek, mire van szüksége a világnak!” – hangsúlyozta az igehirdető.

A prédikáció után az MEE nyugalmazott püspöke, *D. Szabik Imre* emlékezett meg az elhunyt *D. dr. Nagy Gyula* nyugalmazott teológiai professzorról, evangélikus püspökről, akit előző nap búcsúztattak a Deák téri evangélikus templomban. Az úrvacsoraoasztást követően az aróni áldásban francia és perzsa nyelven is részesülhettek az egybegyűltek.

Az istentisztelet után lapunknak rövid beszélgetés keretében *Cselovszkyné dr. Tarr Klára* összegezte a GEKE második zsinati találko-

zóját. A központi téma a reformáció mai hatása volt a protestáns egyházak hitére és identitására. Az első nap főelőadását *Daniele Garrone* ószövetségi teológusprofesszor, az olasz valdens egyház lelkésze tartotta a világi és egyházi hivatalokról, a „laikus” egyháztagok fogalmáról.

A konferencia második napján több munkacsoportban az egyházak szerepét és felelősségvállalását taglalták a hétköznapi embereket érintő kérdésekben – nevelési, oktatási, képzési, politikai, gazdasági stb. tekintetben –, akár európai uniós, akár a saját egyházvezetés szintjén.

A társadalom iránti felelősséget, a hit továbbadását zárónyilatkozatban is rögzítették (*lásd keretes írást*). Ebben elítélik a keresztények ellen irányuló erőszakot a Közel-Keleten, és szolidaritásukat fejezik ki az Ukrajnában a háborús helyzet miatt menekülésre kényszerülő keresztényekkel, ezen belül az ott élő magyarokkal, valamint a Kárpátaljai Református Egyházkerület tagjaival. A nyitó és a záró istentisztelet offeratóriumát is erre a két célra ajánlják fel a kárpátaljai református egyháznak és a Közel-keleti Protestáns Egyházak Szövetségének

■ WALKÓ ÁDÁM

HORVÁTH-BOLLA ZSUSZANNA FELVÉTELEI

Az egyházaknak közös munkájukban új utakat kell találniuk, hogy az egyháztól távoli embereket is elérjék, ehhez a kommunikáció új útjaira van szükség – szögezi le a zsinat zárónyilatkozata. Rámutat, hogy a zene és a művészet fontos eszköz az emberek megszólítására, s hogy a fiatalok meghatározó erőforrást jelentenek a jelenben és a jövőben is. „Arra kérjük a zsinatokat, hogy gondoskodjanak a fiatalok bevonásáról az egyházi élet valamennyi területén. A nevelés és a képzés fontos tényező a hit továbbadására a családokban, az egyházi közösségekben és a képzési intézményekben. Értelmezésünk szerint a nevelés és a képzés az embereknek az Isten és az embertársak előtti felelősségteljes életre való felkészítését jelenti. Isten igéje eléri az embereket, és

változásokat fog hozni” – hangsúlyozza a dokumentum. Az evangélium megköveteli az emberi méltóság, a béke, az igazságosság és a teremtés megőrzése melletti kiállásunkat – állapította meg a zsinat. „Nevén kell neveznünk a világ sebeit. Arra hívjuk a zsinatokat, hogy a tisztességtelen helyzeteket és viszonyokat nevezzék meg, és befolyásolják a politikai döntéshozókat. Elkötelezzük magunkat elhívásunkban való megerősödésünkre, és hogy együtt munkálkodjunk egy mindannyiunk számára jobb társadalomért” – mutat rá a dokumentum. Végül szorgalmazza, hogy imádkozzanak az Ukrajnában és a Távol-, valamint a Közel-Keleten lévő egyházakért és az ott élő keresztényekért, valamint hogy támogassák őket.

Végső búcsú D. dr. Nagy Gyula püspöktől

Az egyházi vezető, elismert tudós emlékezete

FOTÓ: TÓTH KLÁRA

A Deák téri templom urnatemetőjében helyezték örök nyugalomra január 31-én Nagy Gyula püspököt, aki kilencvenhat éves korában hunyt el. A gyászistentiszteleten több mint kétszázan vettek részt – családtagjai, tisztelői, egykori munkatársai. Szebik Imre nyugalmazott püspök méltatta a néhai püspök életművét; a liturgiában Gáncs Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke és Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület lelkészi vezetője szolgált. Nagy Gyula Berlinben doktorált, harminckét évig volt egyetemi tanár, nyolc évig töltött be püspöki tisztséget, öt teológiai könyvet írt, és mintegy hétszáz cikket publikált.

Életének 97. esztendejében, 2014. december 29-én, a tudós tanítói küldetésben eltöltött hosszú évek után Urunk hazahívta idős szolgáját. A budapesti Uzsoki utcai kórházban dobant utolsó megfáradt szíve. Isten iránti hálával emlékezünk reá.

Nagy Gyula testvérünk, bár az egykori Gömör megyei Pelsőcön született, ahol édesapja tisztviselőként dolgozott, valójában a Vas megyei Vönöckről származott. 1918. szeptember 22-én született. Elemi iskoláit Kapuváron és Győrött végezte. Érettségi vizsgát a győri bencés gimnáziumban tett. Egykori szerzetes tanárait és az ősi alma materre mindig szívesen emlékezett.

Kitűnő bizonyítványával a pécsi tudományegyetem soproni evangélikus teológiai fakultásán folytatott tanulmányait. Szorgalmasan készült a lelkészi hivatásra, de a tudományos pálya lehetősége is szeme előtt lebegett. 1940-ben Győrött szentelte lelkésszé D. Kapi Béla püspök, majd ösztöndíjat kapott a berlini Frigyes Vilmos Egyetemre azaz a céllal, hogy elmélyüljön a filozófia és a teológia tudományában. 1943-ban filozófiai doktorrá avatták, disszertációjának témája Platón etikája volt.

Ezután a halle-wittenbergi Luther Márton Egyetem Teológiai Karán lett előadó és egyidejűleg a Délkelet-európai Egyházismereti Kutatóintézet vezetője.

Hazatérve Németországból előbb segédlelkészként szolgált Sopronban és Győrött, majd vallásnár-helyettesként Sopronban.

1946-ban védte meg disszertációját a rendszeres teológia tárgyköréből a soproni fakultáson. 1950-ig vallásnárként működött Pécsen. Közben 1947-ben házasságot kötött Schmidtbauer Margit okleveles zenetanárral. Házasságukból három gyermek született. Az idő múltával hat unoka és két dédunoka vette körül az ünnepi órákon. Mindig örömmel és szeretettel emlegette kiterjedt családját.

1950-ben a győri Evangélikus Diakonissza-nyaház és Szeretothon igazgatójának nevezte ki Túróczy Zoltán püspök, de még ugyanebben az évben megválasztották az újonnan alakuló Evangélikus Teológiai Akadémia rendszeres teológiai professzorának, ezért rövidesen Sopronból Budapestre költözött.

A szisztematikai teológia és a filozófia tudományában elmélyült tudós fiatalon, harminckét esztendősen kapta meg professzori megbízatását, és harminckét évig töltötte be fontos küldetését a lelkészképzésben. Így vált egyházunk tanító szolgálatának elismert személyiségévé és a lutheri teológia hűségese őrállójává. Négyyszer viselte a hittudományi akadémia dékáni tiszteletét, és tanársága idején a Deák téri gyülekezet hűségese presbitereként is szolgált.

Nagy Gyula 1957-ben Ordass Lajos püspök hívására részt vett a Lutherá-

ni Világsszövetség (LVSZ) minneapolis-i nagygyűlésén. Ezért tízévi mellőzés jutott osztályrészéül.

FOTÓ: CSALÁDI ARCHIVUM

Igényes professzori szolgálatán át-sütött személyes hite és a méh szorgalmával megszerzett tudása. Naprakész tájékozottságával európai színvonalon tanította a teológia tudományát. Szigorát a lelkésznevezédek későbbi szolgálatuk során értették meg.

Nagy Gyula volt a szerzője az első magyar nyelvű szociáletikának, amelyből más felekezetek is – ökumenikus nyitottsággal – tájékozódtak. Teológiai munkásságának elismeréséül a Debreceni Református Teológiai Akadémia tiszteletbeli doktorává fogadta.

Személyének – s rajta keresztül hazai egyházunknak – a megbecsüléséről tanúskodott az a hívás, amelyet Nagy Gyula 1971-ben kapott az LVSZ elnökségétől: a lelkészképzés nemzetközi referense lett Genfben, a világszervezet székhelyén. Ezt a munkakört négy évig töltötte be, majd az ugyancsak genfi székhelyű Európai Egyházak Konferenciája teológiai tanulmányi igazgatójává választották.

Nemzetközi megbízatásai idején, közel tíz éven át öt kontinens számtalan országában tartott előadásokat. Az LVSZ nemzetközi referenseként a világ szinte valamennyi evangélikus egyházában megfordult, tanulmányi igazgatóként pedig mint az ökumené elkötelezett tanúságtevője tartott előadásokat. Személyén keresztül hazánk kereszténysége, országunk élete s hazai egyházaik szolgálata is ismertté vált. Munkáját –

Északi Egyházkerület gyülekezetei megválasztották a kerület püspökének. Fontos feladat hárult reá az LVSZ 1984. évi budapesti nagygyűlésének szervezésében, az előkészítés munkájában a teológiai és személyi kérdések területén.

Püspökként hűségesen látogatta a gyülekezeteket, pásztorolta a lelkészeket, képviselte egyházunkat az állami hatóságokkal folytatott tárgyalásokon – ez nem volt akkor hálás kötelezettség. Szolgálati ideje alatt készült el az Evangélikus Hittudományi Egyetem mai épülete.

Káldy Zoltán püspök, LVSZ-elnök betegsége alatt és elhunytát követően Nagy Gyula töltötte be hazai egyházunkban a püspök-elnöki tisztelet, más közéleti megbízatásokkal együtt.

1989 novemberében, 72. évében, közel nyolcvévi püspöki szolgálat után vonult nyugalomba.

Ezt követően újra felébredt benne a tudományos-teológiai munka utáni vágy. Megírta kétkötetes dogmatikai művét, amelyben egyházunk tanítását foglalta össze. Ezeken is átsütötte krisztocentrikus teológiai látása, lutheri teológiánk iránti elkötelezettsége és ökumenikus nyitottsága.

A budavári gyülekezetnek hűségese és aktív tagja maradt – hitvesével együtt – betegsége elközeledtéig.

Egész életét tanítói tevékenysége, professzori szolgálata iránti elkötelezettsége és egyházszeretete hatotta át. Lelkiismeretes és megbízható, egyházépítő karakter volt. Korának sajátos társadalmi körülményeivel és politikai adottságaival neki is meg kellett birkóznia.

Őt könyvet és mintegy hétszáz tanulmányt írt, amelyek gazdagították olvasóik ismereteit, lelki és hitbeli erősödésüket szolgálták.

Fájdalmas volt számára hitvesének közel két évvel ezelőtti halála. Egészségi állapota megromlott, állandó felügyeletet kívánt, melyet családja odaadással és hűséggel biztosított.

Életéért, minden elvégzett hazai és külföldi szolgálatáért, családjában tanúsított áldozatos szeretetért legyen áldott az egyház Ura, aki őt nekünk adta! Övé legyen „a dicsőség az egyházban Krisztus Jézus által nemzedékről nemzedékre, örökkön-örökké. Amen.” (Ef 3,20)

■ D. SZEBIK IMRE

A Nagy Gyuláról készített film megtekinthető az [Evangélikus.hu](http://www.Evangélikus.hu) címen vagy a <http://youtu.be/zw-9Yn4YbJc> linken.

Olimpikon is lehetett volna, de a színházat választotta

Elhunyt Bitskey Tibor

► Rövid betegség után, február 2-án, nyolcvanöt éves korában meghalt Bitskey Tibor, az ötvenes-hatvanas évek egyik legnépszerűbb színésze. Fasori diák volt, s akár olimpikon is lehetett volna. Színészi pályafutását kétszer ismerték el Jászai Mari-díjjal, a Kossuth-díjat 2000-ben kapta meg. A nemzet színészei közé Cserhalmi Györggyel együtt 2014-ben választották be. Két házasságából három gyermeke született. „Gyönyörű évtizedeim voltak, és amikor hullámvölgybe kerültem, akkor az önálló estem erkölcsileg is megmentette az életemet. Nyugdíj után az Udvaros Béla vezette Evangélium Színházról kaptam a mentőövet, rendszeresen játszottam főszerepeket” – mesélte idős koráról.

A Rákóczi hadnagya című filmben kapott először főszerepet, ez hozta meg számára az országos ismertséget. A hatvanas évek nagy történelmi filmjeiben szintén nagy szerepekhez jutott, játszott A kőszívű ember fiaiban, az Egy magyar nábob-

ban, a Kárpáthy Zoltánban, az Egri csillagokban, a Zrínyiben, a Rab ember fiaiban, A fekete városban, a Honfoglalásban és a Sobriban is. Nagy népszerűséget hozott számára a szinkronizálás: Sean Connery és Brian Cox szinkronhangja volt, il-

letve ő volt a Vuk című mesefilm narrátora.

Bitskey Tibor a filmek révén lett elismert színész, mégis jobban szerette a színházat. „A színpadon három óra alatt végig lehet élni egy egész életet, egy sorsot, a film pedig földarabolja az embert, apró mozaikkocakból kell összeállítani az alakítást” – nyilatkozta a Kossuth-díjas művész. Játszott az ember tragédiájában, a Koldusoperában, A fizikusokban, a Cyránóban.

„Rengeteget sportoltam, fociztam, úsztam, kézilabdáztam. A Vasasban atletizáltam, s mivel minden számban jeleskedtem, tízpróbásként ki akartak vinni az 1952-es olimpiára. A lehetőség elszalasztásáért csak az kárpótol, hogy atlétikai karriere-

met a színművészeti főiskola akasztotta meg” – mesélte Bitskey Tibor a Művész-világ.hu-nak 2009-ben. Olimpikon is lehetett volna, mégis inkább a színházat választotta.

Udvaros Béla rendező volt egyik nagy pártfogója és mentora; az Evangélikus Életnek elmondta, hogy Bitskey Tibor egyik kiemelkedő alakítása volt Sik Sándor István király című drámájának főszerepe. Az 1996-ban, a millennium évében bemutatott darabnak óriási sikere volt, az Evangélium Színház hatvanhatszor tűzte műsorára – fűzte hozzá a rendező. A színész több nagy szerepet is eljátszott Udvaros Béla színházában, például övé volt Márai Sándor A kassai pölgárok című színdarabjának főszerepe.

► EvÉlet-infó

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

Az ökumenikus imahét, illetve az Aliansz – Magyar Evangéliumi Szövetség által évente szervezett imahét végeztével nem szakad meg a felekezeti közösség. Több településen évek, évtizedek óta rendszeresen találkoznak lelkesek, papok, gyülekezeti munkások.

Nyolc évvel ezelőtt felekezeti közösséggel háromnapos evangélikai szertartást szerveztünk a Deák téri templomban. Ulrich Parzany német lelkész volt az igehirdető. A gyér látogatottságú esték után kissé magunkba roskadva beszélgettünk a „felső szobában”, az emeleti teremben. Vendégünk javasolta, hogy rendszeresen jöjjünk össze imádkozni. Azt tapasztalja szerinte a világban – mondta –, hogy ahol a különböző felekezetű, kegyességű pásztorok együtt imádkoznak a városért, az országért, ott valami mindig megmozdul. Engedelmeskedtünk. Azóta havonta találkozunk. Igéirdetésre egyházi vezetőket, teológiai tanárokat kérünk fel. Ezt követi az alkalmanként tíz-tizenöt felekezetből való pásztorok és gyülekezeti munkások imádkozása, könyörgése.

Jól építi a közösséget és a szolgálatokat, hogy az áhítat után együtt reggelizünk, teázás mellett ismerkedünk egymással, beszélgetünk, tervezzük a programokat. Hálások vagyunk a Budapest-Budai Református Egyházközségnek (I. kerület, Szilágyi Dezső tér, a Parlamenttel szemben), hogy vendégül lájta ezt a csapatot.

Tapasztaljuk az áldásokat. Sokat tanulunk egymástól, a másik egyház tapasztalataiból, örömeiből és nehézségeiből. Megerősödtek az országért, városért, egyházainkért szervezett programjaink, missziós szolgálataink. Ha „megalázza magát népem, amelyet az én nevemről neveznek, ha imádkoznak, keresik az én orcámat, és megtérnek gonosz utaikról, én is meghallgatom a mennyből, megbocsátom vétkeiket, és meggyógyítom országukat” (2Kor 7,14).

Imádkozzatok a városért!

Pásztorkör Budán

Négy testvérünket arra kértem, fogalmazza meg számára mit jelent ez a közösség.

ILLÉS DÁVID, a Budapest-Budai Református Egyházközség lelképásztora, a Budapest-Déli Református Egyházmegye esperese: Gyülekezetünk hosszú idő óta ad helyet a pásztorkör találkozóinak. Számomra fontos, hogy közösségünk adottságaival szolgálhatunk mások felé Krisztus egyházában.

Ez a kör nekem bátorítást jelent. Látom, hogy vannak körülöttem kitartó és odaszánt emberek. Korán reggel, szinte szerzetesi időben felkelni, megérkezni, jelen lenni – mindez arról beszél, hogy számukra fontos Krisztus ügye és személye.

Amikor együtt vagyunk, megtapasztalom, hogy mennyire egyformák vagyunk annak ellenére, hogy közösségeink szervezetileg más-képpen tagozódnak. Közös örömök és közös nehézségek tesznek minket nyitottá és elfogadóvá egymás iránt. Jó megtapasztalni, hogy ennek a városnak a jóléte és megtérése mindannyiunk szívügye. Együtt lenni, imádkozni – ez azt munkálja, hogy a bizalom építőköveiből havonta építkezünk.

Hogy hol tartunk ebben? Nehéz megmondani, de két dolog bizonyos: már van történetünk, és bizonyára van jövőnk is.

SZUHÁNSZKY GÁBOR metodista lelkész: Ebben a felekezeti közösségben olyan lelkületű keresztény spirituális vezetők és sokszor beosztásukra, státusukra nézve is olyan előjárók vesznek részt, akik elkötelezetten vállalják evangéliumi hitüket. Az elsődleges értékei ennek az együtt imádkozó

közösségnek azok a személyek, akik részt vállalnak benne.

A másik nagyon fontos értéke ennek a csoportnak, hogy félre tudta tenni a saját felekezeti érdekeit, azoknak az elsődlegességét, és megtanulta elhordozni, testvéri közösséget gyakorolva, a másik másfajta kegyességét, beállítottságát, szokásait. A közösségben részt vevők több mint huszonöt egyházhoz, felekezethez, egyesülethez, missziós szervezethez tartoznak. Nagy lehetőség egy ilyen széles ölelésű körben közösséget gyakorolni, együtt imádkozni.

A helyszín a magyar Parlamenttel szemben, a Duna túloldalán található. Talán nemcsak jelképes üzenet van ennek a ténynek. A változás, tiszta gondolkodás nem csupán a kereszténység, Isten országának érdeke, hanem az ország és népünk érdeke is, erkölcsi felemelkedésünk és lelki ébredésünk által.

LÁSZLÓ VIKTOR, a Kériügma Kiadó és az *Ez az a nap!* rendezvény igazgatója, római katolikus: „Ó, mily szép és mily gyönyörűség, ha a testvérek egyetértésben élnek! Olyan ez, mint mikor a drága olaj a fejről lecsordul a szakállra, Aron szakállára, amely leír köntöse galléjára. Olyan, mint a Hermón harmatja, amely leszáll a Sion hegyére. Csak oda küld az Úr áldást és életet mindenkör!” (Zsolt 133)

Számomra ezekben az igeversekben fogalmazható meg, mit jelent, ha különböző felekezetű vezetők összejövünk, azonos célokért imádkozunk, könyörgünk, kérjük Isten áldását országunkra, nemzetünkre.

Reggelként, amikor a budai rakpartról látom a napfelkeltét az Országház mögött, és az utam

ebbe a egyszerű imaközösségbe vezet, önkéntelenül is összekapcsolódik bennem a gondolat: milyen egyszerű dolog, hogy egyetértésben, egy szívvel fogunk imádkozni ma is azért, hogy a sötétséget felváltsa a világosság, az éjszakát a nappal, a viharfelhők elvonuljanak országunk fölül, népünk megtérjen, a hívők teljes szívüket odaszánva szolgálják az Urat.

Nagyon tetszik az említett zsolttárrészletben, hogy csak oda küld áldást az Úr, ahol egységben vannak a hívők. Hiszem, hogy Magyarország szellemi megújulásának egyik alapköve, hogy a különböző felekezetű keresztény vezetők egymást megbecsüljék, tiszteljék, és egységben tudjanak Isten elé menni. Ebben a közösségben ezt élhetjük meg. Különbözőségeink ellenére arra fókuszálunk, ami összeköt bennünket.

Szívvel ajánlom minden pásztor és vezető társamnak ezt a egyszerű lehetőséget a találkozásra, ahol magam is minden alkalommal feltöltődöm, és ahonnan újult erővel megyek tovább.

PAPP JÁNOS baptista lelképásztor, egyházelnök: Mit jelent számomra a Szilágyi Dezső téri Aliansz lelkési imaközösség? Ismerős és ismeretlen arcot, akiket megismerhetek, akikkel ápolhatom a kapcsolatot, akikkel együtt imádkozhatom. Budapesti lelképásztorok, missziói munkások, egyházi képviselők testvéri légkörű, imádságban összehangoló közössége. Olyan fórum, amely kevés van ebben az országban, a fővárosban.

Külön érték számomra, hogy ez nem csupán fellángolás volt, és néhány hónapig tartott, hanem most már évek óta folyamatosan működik. Emlekszem igékre, elhangzott példákra, asztal körüli mély beszélgetésekre a formális imaközösség után. Jó együtt lenni. Annak ellenére, hogy az elmúlt években tovább gyarapodtak a feladataim, igyekszem ott lenni, mert inspirál e közösség.

A szerző egyházunk országos missziói lelkésze

Ima a luxusszegényekért

Világimánapi előkészítő konferencia

▶ **Azúr tenger, hófehér homok, pálmák – ezek juthatnak először eszünkbe a Bahamákról. Ugyanezek a szigetek számos ott élőknek nem jelentenek mást, mint szegénységet, tinédzserterhességet, erőszakot, drokkereskedelmet. A kétarcú szigetvilágért imádkoznak világszerte március 6-án.**

– A lábmosáshoz le kell hajolni, és fel kell nézni a másikra. Jézus ezt akarja megtanítani nekünk: ma, amikor ember ember ellen támad, mert nem hajlandó elismerni, hogy a másik olyan, vagy akár különb, mint ő, tanuljunk meg felnézni egymásra! – mondta áhítatában P. Tóthné Szakács Zita, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) Női Bizottságának elnöke a január 24-i világimánapi előkészítő konferencián Budapesten.

A találkozón a MEÖT-tagegyházakból érkezett résztvevők a Bahamák asszonyai által előkészített világimánapi liturgiával ismerkedtek, amelynek vezéregyénje a lábmosás története: „Jézus ezt mondta nekik: »Értitek, hogy mit tettem veletek?«” (Jn 13,12)

Egyedül János evangéliuma írja le ezt a történetet, a szinoptikusok ugyanitt az utolsó vacsora eseményeit hangsúlyozzák, pedig a lábmosás tette ugyanazt jelenti, amit az úrvacsora: Jézus olat végez el helyettünk, ami semmiképp nem az ő dolga lenne. Ez lehet az érzésünk a bahamai asszonyok által megjelölt projekttel kapcsolatban is – ők ugyanis egy családjuktól elmenekülni kényszerült anyákat segítő krízisközpont működtetéséhez, valamint egy olyan felvilágosító kampányhoz kéri az imánapi perselypénz-támogatást, amely a szigetvilágban oly jellemző erőszakosságnak üzen hadat.

A földi paradicsomban olyan súlyos problémákkal küzdenek, mint a tinédzserterhességek, az AIDS vagy a mellrák – előbbi kettőben komoly szerepet játszik az a tény, hogy a Bahamák szigetvilága az első tizenben van a

nők és gyermekek sérelmére elkövetett nemi erőszak világranglistáján, valamint hogy az ország törvényei nem ismerik a házasságon belüli erőszak intézményét.

Ugyancsak problémát jelent, hogy a hátrányos helyzetű szigetek, például Haiti lakói közül sokan próbálnak itt megtelepedni – a bahamaiak által megvetett bevándorlók még inkább ki vannak szolgáltatva az erőszaknak vagy a testi szolgáltatásokért pénzért kínáló turistáknak. A bahamai társadalom szerveződése is sajátos: ugyan fontosnak tartják a családot és csapásnak a gyermektelenséget, szinte elvárás, hogy egy férfinak a házasságán kívül is legyenek kapcsolatai. Legtöbbször a nők szereznek szakmát, végzettséget, leginkább rájuk hárul a családfenntartás terhe – tudtuk meg Szederkényi Kornéliától, Szunyogh Ildikótól és Jakab-Köves Gyopárkától, akik hazánkat képviselték a svájci, németországi és ausztriai felkészítő hétvégéken.

A világimánapi előkészítő konferencián elhangzott: a Bahamák asszonyai tükröt tartanak elénk, problémáik, ha talán nem ennyire élesen, de Magyarországon is megjelennek. A világimánapi célja elsősorban az, hogy végiggondoljuk, mit mond Isten igéje ezekre a helyzetekre, mi a mi felelősségünk – erről beszélt Csapó Emma is, aki lassan két évtizede igyekszik segíteni az utcáról a normális életbe visszatérni vágyó prostituáltakat.

▶ *Forrás: Reformátusok Lapja*

Az imánappal kapcsolatos segédanyagok megtalálhatók a meot.hu honlapon.

Az EvÉlet első számából

Az Evangelikus Élet idén a nyolcvanadik évfolyamához érkezett. Ez alkalomból közöltük újra két héttel ezelőtt az első lapszám Délvidékről szóló írását. Most a vegyes házasság megpróbáltatásairól szóló jegyzetet osztjuk meg olvasóinkkal, követve a szöveg eredeti helyesírását. A téma többnyire ma is aktuális, talán csak annyi változott, hogy már nem zokognak a házasulandók, ha reverzálást kell adniuk a katolikus papnak...

A hangos zokogástól

kétszer is elakadt az eskümondás közben az egyik vidéki városban egy fiatal evangélikus leányka, amíg házassági esküjét elmondotta a római hittiek templomában.

Lelkésze felvilágosította arról, hogy reverzálásával kapcsolatban mi történik majd és maga is átlátván és át-

érezvén ennek jelentőségét, az esküvő előtti napon visszadta jegygyűrűjét. De szíve ügylátszik mást parancsolt és mégis elmenvén a római katolikus templomba, rezignáltan átengedte magát sorsának.

Ezt a zokogást és a reverzálással kapcsolatos eseményeknek annyi más kísérőjét érdemes volna meghallaniok és meglátniok az ország sorsa intezőinek.

Nem a római szertartás fáj ilyen és hasonló esetekben, amelyek ebben a egyesvallású országban elkerülhetetlenek, hanem az a kíméletlenség, amellyel az evangéliumi egyházak híveit kezelik. Irgalmat nem adva, kíméletet nem ismerve olyan áldozatok megadására kényszerítik őket, amelyek nemcsak a legsúlyosabb lelki megáztatásokat idézik elő, hanem az egész családi élet boldogságát mérge-

zik meg, a házaselet komoly jelentőségét aknázzák alá és egyházi segédlettel is válságba sodorják az amúgy is erkölcsi válságban élő keresztény családokat. Ez pedig igazán nem érdeke sem az államnak, sem a társadalomnak, sem semmiféle keresztény egyháznak. Sőt...

Ha valamikor, úgy éppen most, amikor mindegyre akutabbá válnak gazdasági és erkölcsi elesettségek folytán a családi bajok, most volna szükség arra, hogy a keresztény egyházak összefogjanak a keresztény családi élet tisztaságának és zavartalanulásának megmentése érdekében. Van-e a magyar közéletnek egyetlen egy olyan jelentős és kimagasló egyénisége, egyházpólitikai téren, aki ezt a kérdést föl meri vetni és tekintélyének egész súlyával megoldást sürget? Ha van, álljon ki a fórumra és ne várasson magára sokáig!

■ Cs.

I. évfolyam.	1933. január 29.	1. szám.
EVANGÉLIKUS ÉLETKÖZSÉG		
Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, I. LENKE-ÚT 56. Kiadja: AZ ORSZÁGOS LUTHER SZÖVETSÉG.	EGYHÁZTÁRSADALMI, BELMISSZIÓI, KULTURÁLIS ÉS POLITIKAI HETILAP.	Megjelenik minden vasárnap. ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 4.40, félévre 2.20 pengő.
BEKÖSZÖNTŐ		
<p>Az „Evangelikus Élet” evangélikus életet akar teremteni a csonka ország egyházközségeiben és egyháztársadalmi egyesületeiben. Nem mintha az életnek forrásai ezekben a közösségekben teljesen elapadtak volna... de mert ez az élet nem olyan pezsdülő és lendületes, ahogy elvárható volna azoktól, akik Krisztus evangéliumának mélységeit felkutatják és igazságait megismerték.</p>		
<p>Különösen meleg szeretettel gondol azokra a testvérekre, akiket egy igazságtalan békeszerződés tépett le testükről és a velük való állandó érintkezés megteremtésének elsőrendű fontosságát tulajdonít.</p> <p>Az evangélikus iskolaélet kérdéseit állandóan figyelemmel kíséri és az égetően sürgős zsinat összehívásának előmunkálataiban segéd-</p>		

A világ legkisebb állatkertje

Megnyílt az Evangélikus Élet első kiállítása

► „Önfeledten tündérinek” nevezte megnyitóbeszédében a Protestáns Újságírók Szövetségének (Prúsz) elnöke, *Novotny Zoltán* január 30-án *A kerecsensólyomtól a hiúzig* című tárlatot, amelyen *Budai Tibor* grafikusművész az *EvÉlet* gyermekoldalának *Mesélnek az állatok* című rovatából válogatott illusztrációi láthatók. A megnyitón részt vett a rovat szövegeinek szerzője, *Schmidt Egon* ornitológus, Kossuth-díjas író is. Az 1981 óta negyven közös könyvet jegyző szerzőpáros dedikálta is műveit. A tárlat február 18-ig látogatható a pesterszébeti Csili Művelődési Központban.

Sajtótörténeti esemény zajlott le a pesterszébeti művelődési központban január 30-án: *A kerecsensólyomtól a hiúzig* címmel megnyílt a magyarországi evangélikusok országos hetilapjának első kiállítása. Az idén nyolcvanadik évfolyamába lépett *Evangélikus Élet* történetében – a lapunk által szervezett számos kerekasztal-beszélgetés, irodalmi est és szakmai továbbképzés után – immár képzőművészeti tárlattal is büszkélkedhetünk.

A gyermekeknek szóló mellékletben, a *Napos oldalon* négy éve állandó rovatként szerepelnek *Schmidt Egon* szövegei *Budai Tibor* kísérő grafikáival. A szerzőpárost régi barátság fűzi össze, a nagybetűs Természetben a Teremtő gondviselését tisztelik mindketten. A mélyen átélt hit a minden élő világának megismerésé-

re, ismertetésére és ábrázolására ihlette őket.

A melléklet szerkesztője és a kiállítás szervezője, *Boda Zsuzsa* köszöntőjében elmondta: titkos álma valósult meg a tárlattal, ugyanis „luxusnak” érezte, hogy a gyönyörű rajzokat csak egyszer láthatják az újságolvasói. A Csili igazgatójának, *Várhalmi Andrásnak* és a programszervezőnek, *Dávid Anikónak* köszönhetően azonban február 18-ig a Csili B épületének Muszély Ágoston termében mindenki kedvére gyönyörködhet a naturalista, az állatokat természetes közegükben és jellemző mozdulatsorukban megörökítő grafikákban.

Várhalmi András köszöntője után *Novotny Zoltán* újságíró, sportriporter nyitotta meg a kiállítást. A Magyar Evangélikus Egyház Sajtó-

Boda Zsuzsa, Novotny Zoltán, Budai Tibor és Schmidt Egon

bizottságának elnöke beszédében elmondta: mindig kíváncsian keresi az *EvÉlet* *Napos oldalát*, hogy éppen melyik állatfajjal ismerkedhet meg a neves szerzőpáros jóvoltából. A bar-na medvéről, a fenyőszajkóról, a kis sólyomról és a többi fajról szóló „bölcserismeretterjesztő szöveg és megszólaló rajz” nemcsak a gyermekeknek jelent felüdülést, a felnőtteket is gazdagítja.

Budai Tibor vázlatokból és emlékezetből alkot – ebben *Muszély Ágoston* festőművész eszmei utóda. A művész páratlan megfigyelőképességét és a természet iránti csodálatát méltatta *Novotny Zoltán* az illusztrációk kidolgozottsága és ábrázolásmódja kapcsán. „Természet, boldogság, jelképek, család, szeretet, hit, haza” – sorolta *Novotny* a grafikus művészetének kulcsszavait. *Márai Sándor* remekművekről érkező írása nyomán „önfeledten tündérinek” nevezte a tárlat képeit, és a „világ legkisebb, mégis hatalmas állatkertjébe” invitálta a közönséget.

Közelebb vinni a gyermekekhez a természetet, annak védelmére nevelni őket – határozta meg *Schmidt Egon* a rovat célját, amit korábban az országot járva, író-olvasó találkozók-on, általános iskolákban is igyekezett népszerűsíteni. Külön felhívta a figyelmet az úgynevezett nemszeretett állatokra – mint például a denevér, a kígyó, a béka stb. –, amelyek sokszor félelmet, undort váltanak ki. Korábban egy teljes könyvet szentelt nekik, és a kiállításon is külön tablót kaptak. Ezek a „visszataszító” fajok is lehetnek szépek és érdekesek, ha megismerjük őket közelebről.

Budai Tibor „pesti” gyerekként a Csepel-szigeten és a Mátrában ismerkedett meg a természet szépségeivel és teremtményeivel, melyeket később szénrajzokon, akvarelleken, rézkarcokon meg is örökített. A minden életet átható szeretetet és érzékenységet szándékozik megmutatni ábrázolásában; példának a túrkevei művésztelepen szerzett élményeit hozta fel, ahol a tanyasi földműveseket és háziállataikat, illetve tárgyi környezetüket festette meg.

Szeretettel hívjuk hát olvasóinkat a kiállítás megtekintésére, ahol szavazhatnak is kedvenc állatuk rajzára, legyen az akár a zöld varangy vagy az orrszarvú madár!

■ WALKÓ ÁDÁM

Schmidt Egon 1931-ben született Budapesten, de gyerekkorában sok időt töltött a zalai Becsehelyen; az ötszáz holdas családi birtokon bontakozott ki természet iránti szeretete és érdeklődése. Már akkor a nagybátyjától kapott távcsővel figyelte a madarakat. 1950-ben Tarnaleleszre telepítettek családját, de az élővilág iránti csodálata a mostoha körülmények között is megmaradt. Első szakcikkét is a kubikolás és a munkaszolgálat mellett írta *Balkáni fakopáncs a Mátra északi oldalán* címmel, amely a Magyar Madártani Intézet évkönyvében, az *Aquilában* jelent meg. 1954-ben a Fővárosi Állat- és Növény-

kertben helyezkedett el, majd a madártani intézetben ifjúkori tanítómestere, *dr. Keve András* munkatársa lett. Első könyve 1970-ben jelent meg *Madarakról – mindenkinek* címmel, és óriási sikert aratott. A Kossuth rádió *Oxigén* című, *Balogh István* által szerkesztett ökológiai magazin-műsorában tizenhét éven át szerepelt; könyvet és két CD-t is jelentetett meg az ott elhangzottakból. A számos elismeréssel, majd 2009-ben Kossuth-díjjal is kitüntetett szerzőnek nyolcvanegynéhány műve látott napvilágot, melyek tükrözik a természet és a madarak iránti mély szeretetét és elhivatottságát.

BUBOSBANKA

Budai Tibor 1946-ban született Budapesten. A grafikusművész az Ybl Miklós Technikum elvégzése után a Dési Huber István Képzőművészeti Kör tagja lett, mesterei *Bálint Géza*, *Lelkes István* és *Tamas Ervin* festőművészek voltak. 1966-ban nyílt meg első tárlata; azóta ötven önálló és százötven országos, valamint nemzetközi kiállításon mutatta be műveit. 1993 óta tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének. Száz könyvet és mintegy kétezer novellát, verset, riportot, mesét, visszaemlékezést illusztrált. „A művész

részletező műgonddal kidolgozott tusrajzai, rézkarcai és egyedi szitanyomatai a politizáló, filozófáló grafika hagyományait követik.” A realiztikusan ábrázolt, „szinte montázszerűen egymáshoz illesztett képi elemek szürrealisztikus, asszociatív, ironiától sem mentes kompozíciókká állnak össze műveiben.” (*Százados László*) Munkái többek között a budapesti Magyar Nemzeti Galériában, a tihanyi Bencés Apátság Múzeumban, a Vatikáni Múzeumban és a rijekai Városi Múzeumban találhatóak meg.

Novotny Zoltán megnyitja a kiállítást

Az *Evangélikus Élet* *Napos oldal* című gyermekmelléklete 2009 óta jelenik meg kéthetente *Boda Zsuzsa* szerkesztésében. 2010 októberétől állandó rovata a *Mesélnek az állatok*, *Schmidt Egon* írásaival és *Budai Tibor* illusztrációival. A szöveghez három kérdés is kapcsolódik; a rájuk adott válaszokból további ismereteket szerezhetnek az olvasók. A Luther Kiadónál 2011-ben jelent meg *Schmidt Egon* *Angyalka segített* című, óvodás és kisiskolás gyerekeknek szóló mesekönyve, amelyet szintén *Budai Tibor* grafikái díszítenek.

„Amit a diák mond, az a sajátja legyen!”

Beszélgetés dr. Csepregi Andrással, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium iskolalelkészével

► Szabó Magda Abigél című könyvéből és a belőle készült tévéfilmsorozatból bizonyára sokan emlékeznek azokra a jelenetekre, amelyekben az árkodi kálvinista Matula Leánynevelő Intézet tanulói délutánként lankadatlan szorgalommal memorizálják a bibliai szakaszokat, énekliek a zsoltárokat. Sokunknak nagyszüleink is meséltek egykori iskolai hittanóráikról, lelkészeikről, akik egy életre megismertették velük a Szentírás tanítását, az erkölcsöt, az egyháztörténelmet. Dr. Csepregi András evangélikus lelkész, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium iskolalelkészét a hittanról mint érettségi tárgyról kérdeztem. Irodájában beszélgettünk, éppen azon a héten, amikor a tanulók dönthettek az érettségi tárgyaik felől.

– A hittan oktatása a második világháború után évtizedekig szünetelt, generációk nőttek fel úgy, hogy „csak” gyülekezeti hitoktatásban vehettek részt – hála Istennek, ha nehézségek közepe volt, de erre lehetőség volt. A rendszerváltás után sorra indultak újra az egyházi iskolák, és bővült az érettségi tárgyak köre is: a maturáló diákok számára a törvények immár lehetővé tették a hittan érettségét is.

Ma sem kötelező elem a hittan érettségét az egyházi gimnáziumokban, hanem lehetőség. Nem „csak” a bibliismeret, a teológia, az egyháztörténelem, a dogmatika tudományában való elmélyülésre, hanem tartalmas „ifjúsági” beszélgetésekre, az élet nagy kérdéseinek tisztázására – mondja az iskolalelkész.

– Lelkész úr, mikori az első hittan érettség élménye?

– Pontosan húsz évvel ezelőtről való: kelenföldi lelkész voltam 1995-ben. Schulek Mátyás igazgató úr hívott meg a Deák térre tanítani. Két osztályom volt, s az érettségizők felkészítése is az én „üttörő feladatom” lett. Nem voltak még előzmények, járt utak: az iskola történetének első érettségije és hittan érettségije volt ez. Először tehát ekkor, 1995–96-ban készítettem fel diákokat.

Nagyon jó társaság jött össze, máig emlékszem rájuk. Nagyon élveztem az egész folyamatot, a tételek, a tematika kitalálását, felépítését. Együtt készültünk egy éven át. Ekkorra, tudomásom szerint, már országsszerte választható volt a végzős évfolyamok számára a hittan érettségije is.

– Később aztán nem a tanároknak kellett kitalálniuk a tematikát, egyre több segédanyag jelent meg.

– A 2000-es évek körül Sóllyom Anikó hittan-tantárgygondozó vezetésével összeállítottak egy úgynevezett tételbankot. Kidolgozott tételsorról van szó, amelyből az érettségire felkészítő hittanár válogathat, ugyanakkor van arra is szabadsága, hogy maga állítson össze tételeket. Itt, a Fasorban először 2012-ben érettségiztettem, akkor egy háromfős kis csapatom volt. Az ő számukra összeállítottam egy tételsort az említett tételbank alapján, húsz A és húsz B tételt, kifejtős, illetve szöveg- és forráselemző feladatokat. Ez is jó élmény volt – az ember ilyenkor alkot. A tanárnak mindig az az öröme, ha nem egyszerűen továbbadja azt, amit neki is megtanítottak, hanem maga is hozzátehet. A tételsor kidolgozása ilyen alkotási lehetőség.

– Az idő múlásával nyilván változik a hittan anyaga is...

– Jelenleg a hittankönyvsorozat cseréje zajlik egyházuinkban – a régi kifutnak, újak jönnek –, ebben a munkában is részt vehetek, meghívott a középiskolák hittankönyveket készítő munkacsoportja. Az új hittankönyvek felmerülő rendszerben kerülnek be az oktatásba – idén a kilencedik évfolyamosok kapták meg az új taneszközt –, vagyis az érettségire felkészítés még a régi tankönyvek alapján folyik. Legkorábban három év múlva lehet érettség az új könyvek anyaga alapján.

– Kik választják a hittan érettségét? Kizárólag a teológiákra készülők?

– Mivel elég nagy a nyomás a diákokon, elsősorban továbbtanulási szándékkal vizsgáznak belőle, tisztán „csak érdeklődésből” nemigen, hiszen nagyok számukra a követelmények. De volt már olyan is, hogy valaki az öt érettségi tárgya mellé hatodikként választotta a hittan – ez persze a kivétel. Jellemzően a hittudományi képzésben – lelkész vagy hittanár szakon – tovább tanulni szándékozók választják a hittan érettségét.

– A középiskolai kötelezően választható hittanoktatás maga után vonhatja idővel a kötelező hittan érettségét is?

– Nem, nem valószínű, még az egyházi iskolákban sem. Az általánosan kötelező szabályok értelmében érettségi vizsgát tenni magyar nyelv és irodalomból, matematikából, történelemből és egy idegen nyelvből, illetve egy ötödik, szabadon választható tárgyból kell. Ez utóbbi lehet a hittan is, de nem hinném, hogy bármely iskolafenntartó kötelezővé tenné, beleértve az egyházakat is. De jól is van ez így, hiszen a fent említett tények miatt nem túl sok, de elkötelezett diák számára nyitott ez a lehetőség és ezáltal az út az egyházi felsőoktatásba.

– Tudom, nem egyszerű feladat különböző tárgyakat összehasonlítani, mégis érdekelné, nehézségét tekintve hol helyezkedik el a hittan a többi érettségi tárgy között. Végigfutva a tételsoron azt látom: igen átfogó, részletes, elmélyült felkészülést igénylő, nagy anyag. Nem lehet „könnyű érettség” a hittan...

– Valóban, semmiképpen sem lehet könnyűnek, laza érettséginek nevezni. Négy év anyagát öleli fel. A hagyományos rendünk szerint

képes-e hat-nyolc perces kiselőadást tartani egy témáról – a legtöbben először kerülnek ilyen helyzetbe. De ettől nem kell félni, hiszen erre szolgál a felkészülés, a tételek végigbeszélése.

– A hittan hitünknek a tana... tehát speciális tantárgy... Hogyan viszonyul egymáshoz a gyerekek személyes hite, családi háttere és a tanulás motiváltsága, az előrehaladás a felkészülés során?

– Az a tapasztalatom, hogy olyan diák nem választja, akinek nincs hite. Kell hozzá ez a személyes motiváció. Akiket eddig érettségiztettem, azok kivétel nélkül mind hitben elkötelezettek vettek részt a közös munkában. Ellenpéldáról nem tudok.

volt egy ószövetségi, egy újszövetségi, egy egyháztörténelmi és egy rendszeres teológiai év. Kétszer húsz tétel tartalmazza ezt az anyagot úgy, hogy az A és a B tételek között egyaránt van öt-öt mindegyik év anyagából. Teljesen egyenletesen oszlanak el tehát a tanult ismeretek – nem lehet például „csak” bibliismeretleleget tenni a vizsgának.

Azért sem egyszerű megtalálni a hittan „nehézségi fokát” a többi tárgy között, mert emelt szintű érettség már nincs belőle – hozzászólom, korábban volt, de gyakorlatilag senki nem jelentkezett rá, mert sehol nem kívánták meg, így maradt a középszintű –, viszont kizárólag szóbeli a vizsga. Van, akinek ez könnyebb, van, akinek nehezebb... Az írásbeli rész a többi tárgy esetében sokaknak előnyt jelent, ha kevésbé tudnak helytállni a szóbelin.

A hittan érettségét megkívánja, hogy értelmesen, árnyaltan, komplex módon tudjon beszélni a diák egy témáról. Ez alkatfüggő. Van, aki először itt küzd meg azzal, hogy tizenhét évesen

nem nehezek. Egy kicsit többet kell dolgozni az egyháztörténettel, az utolsó szegmens, a dogmatika-etika viszont nehéz. Ez a mi tantervünkben is az utolsó évben kerül elő, ráadásul az érettségi év rövidebb, áprilisban befejeződik, és a felkészítés során – ha tartjuk az imént említett arányokat a tételsort illetően, s ebből is öt-öt tétel van – bizony ezen a területen kell a legtöbbet dolgozni. Olyan elmélyülést igényel, amely az átlagos hittanórán nem lehetséges.

– A tizenhét éves fiatalokat „az élet nagy kérdései” is foglalkoztatják már. Tesznek-e fel érdekes, furcsa, provokáló kérdéseket? Mit adnak nekik a lelkész tapasztalatahoz koruk világlátásával, sajátos generációs problémáikkal? A személyes beszélgetések során előjönnek súlyos kérdések is?

– Az ember gazdagodik ezeken a beszélgetéseken keresztül. A fiatalok nagyon nyitott szeműek, és nagyon érzékenyek. És amikor egy órán kicsit lazul a tananyag-centrikusság – nem csak adat, adat, adat és név, név, név kerül elő –, akkor nagyon szívesen elmondják azt, amit gondolnak. Ahogy például szociális különbségekre, életesély-különbségekre reagálnak. Hogy ilyen szempontból igazságtalan az élet. Időnként elemi, hitbéli kételyeket oszthatnak meg velem, s ez nagyon megtisztelő a hitoktató számára! Beavatnak abba, hogy valamit nem tudnak úgy hinni, ahogy a káté tanítja, s akkor erről elindul egy beszélgetés. Miért van így, mi lehet az oka, milyen tapasztalatok vannak emögött, és így tovább.

Visszatérő megfigyelésem, hogy ezek a fiatalok nagyon sok filmet néznek. Jó filmeket. Ezekről is beszámolnak, beszélünk róluk. Nekem szerencsém van, mert a saját gyerekeim is sok filmet néznek otthon, így tőlük is kapok jó impulzusokat. Hogy kit mi érintett meg: ezeket összevetjük, és mindebből nagyon jó, mély beszélgetések alakulnak ki.

– Hogyan reagálnak a fiatalok a nem mai keletű, hanem talán a kereszténységgel egyidős feszültségekre? Arra gondolok, hogy egyfelől itt van a morális válságtüneteket mutató, minket körülvevő világ, másfelől a keresztény egyházak az isteni üzenetet, a megváltás evangéliumát hirdetik, s azt, hogy minden egyes Krisztus-követő küldetése a hit megélése és a tanúságtétel. Azt, hogy ebben a világban van feladatunk. De nem könnyű ennek megfelelni... Mindannyiunk saját családi életében is adódnak krízisek.

– Tény, hogy a diákok közül nagyon sokan elvált szülők gyermekei. Meglepően sokan – akár itt a Fasorban is. Ez azt jelenti, hogy már tíz-tizenkét-tizenöt éves korban drámákat tapasztalnak meg emiatt otthon. Nagyon érzékenyebbé válnak a sérülések, a két szülő között meglévő feszültségek okozta igazságtalanságok és fájdalmak iránt. Éppen ezért izgalmas számukra az a kérdés, hogyan lehetne jobban. Ezen keresztül öntudatlanul, de készülnek arra, hogy ha felnőttek lesznek, ők ne rontsák el azt, amit a szüleik elrontottak.

Soha nem csak tananyag, amiről szó van – reagálnak arra, ami velük történt, gondolkodnak, kérdeznak, utakat keresnek, a negatív tapasztalatok nyomán nagyon élő beszélgetések alakulnak ki. Fontosak ezek a személyes megnyilvánulások valamennyiünknek, nagyon nagy értéknek tartom őket.

– Mivel szokta a vizsga előtti napon útnak indítani a diákjait?

– Igyekszem arra biztatni őket, hogy olyan gondolatokat fogalmazzanak meg a feleletekben, amelyekkel ők maguk is azonosulni tudnak. Olyasmint nem várunk el senkitől, ami „nem az övé”. Amit a diák mond, az a sajátja legyen! Ez akkor is értékesebb, ha esetleg dogmatikailag töredékes. Nem az a cél, hogy felmondjon valamit, amivel ő maga nem azonos. Eddig akárhány diák felelt nálam – beleszámítva a legrégebbieket is a Deák téren –, mindig ilyen feleleteket kaptam. Ez hozzájárul az érettségi vizsga elemi céljához is, mert a felnőtthit is akkor érett, ha az ember személyes meggyőződés alapján tud hitbéli dolgokról beszélni, és nem egyszerűen csak tanult ismereteket ad vissza.

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

Imádsággal kezdik a hittanórákat

► „Segíts, Urunk, hogy tudjuk, te nem egy tantárgy vagy!” – ezzel a fohással kezdik hittanóráikat azok a diákok, akik *B. Pintér Márta* evangélikus iskolalelkészhez járnak a pestszentlőrinci Szehtlo Gábor evangélikus gimnáziumba. A korábban *Hunyadi Mátyásról* elnevezett intézmény érdekessége, hogy az állami épületet négy éve vette át az egyház, ezért olyan tanulók is részesülnek hittanoktatásban, illetve készülnek érettségizni a tárgyból, akiknek korábban nem voltak ismereteik a Bibliáról.

Zalasch Bernadett végzős gimnazista (*képünkön*) is csupán negyedik éve ismerkedik Jézus tanításaival, mégis a hittant választotta ötödik érettségi tárgyának. Szerinte tévesek azok a közszájon forgó és a különböző közösségi fórumokon olvasható vélemények, melyek azt feltételezik, hogy a hittan-érettségire sokkal könnyebben fel lehet készülni, mint mondjuk egy természettudományos tárgyból való vizsgára; úgy gondolja, ugyanolyan komoly tanulásra van hozzá szükség, mint az egyéb humán tárgyak esetében.

A történelem, valamint az angol nyelv iránt is érdeklődő diák lelkesedése azt is feltételezi, hogy a gimnáziumban folyó evangélikus/katolikus hitoktatás nemcsak háttértudást ad az evangéliumról – a biblikus, egyháztörténelmi és dogmatikai ismeretek átadásával –, hanem a keresztyén spiritualitást is igyekszik hitelesen közvetíteni a fiataloknak.

B. Pintér Márta korábban, gyülekezeti lelkészként maga is tartott hittanórákat állami iskolában. Mostani munkájában azt tartja a legnagyobb lehetőségnek, hogy az említett, hittanos előképzetséggel nélküli diákok is bekapcsolódhatnak a gimnázium tantárgyainak túli, lelki közösségébe. Jó példa az iskola nyitott szellemiségére, hogy a hétfő reggelente tartott áhítaton együtt kezd a hetet mind a katolikus, mind pedig az evangélikus diákság. A lelkész azt is elmondta, hogy vannak kínai, sőt még iráni és vietnami tanulók is, akik szintén megismerkedhetnek ezzel a tőlük sem elidegeníthetetlen értékrenddel.

Az iskolalelkész többek közt arra is kitért, hogy a középszinten csak szóbeli vizsgából álló hittan-érettségi A és B tételei – tananyagot kívül vagy belül – éppen ezt az elsajátított értékrendet kívánják „számon kérni”. Ami persze nem azt jelenti, hogy az érettségi-

zóknek nincs lehetőségük önálló véleményét alkotni a különböző hitéleti kérdésekről. Hiszen a körülbelül negyven témakörből álló (forrásanyagokat és különböző szituációkat is tartalmazó) tételek fele arról szól, hogy a – Bernadett szerint akár magolással is megtanulható – tantételek miként alkalmazhatók a való életben. De leginkább arról, hogy az adott tanulónak

miképpen sikerült elmélyülnie a hittel kapcsolatos témákban, és ami a legfontosabb, az evangéliumi történetekben.

Bernadett kedvenc jézusi tanítása a tékozló fiúról szóló példabeszéd, amelyet lehet elcsépeltnek vagy túl sokszor idézett újszövetségi résznek tartani, mégis örök érvényűen mutat rá az Istenhez való visszatérés reményére.

2013-ban négy katolikus, illetve négy evangélikus gimnazista érettségizett hittanból, idén pedig – a tavalyi kimaradás után – három katolikus és egy evangélikus hittanos fog vizsgát tenni ebből az elmondottak alapján korántsem „megúsós” tárgyból. Azaz nem csak egy tantárgyból.

■ PAPP MÁTÉ

EVANGÉLIKUS HIT- ÉS ERKÖLCSTAN

BIBLIKUS • ÉLETREVALÓ • GYERMEKKÖZPONTÚ

Iskolánkban is lehetőség nyílik 2015. szeptember 1-jétől az evangélikus hit- és erkölcsstan tantárgyat választani. Bővebb tájékoztatásért érdeklődjön az alábbi címen:

hitoktatatas.evangelikus.hu

Szívünket, lelkünket is tornáztathatjuk!

Internetes hittanverseny

► *Erdélyi Kata* érdekes kezdeményezéséről számolt be szerkesztőségünknek: pesthidegkúti hitoktatóként dolgozott ki egy olyan on-line versenyt családok számára, amelynek révén szülők és gyermekek közösen vehetnek részt többfordulós vetélkedőn. A verseny diplomamunkája fő eleme volt; reméli, hogy előbb-utóbb a gyakorlatban is kipróbálhatja az on-line viadalokat. Az alábbiakban az ötletgazda ismerteti kezdeményezése lényegét.

Hitoktatóként megpróbáljuk bevonni a szülőket gyermekeik hitoktatásának feladatába, például házi feladatként megkérjük a tanulókat, hogy egy bizonyos témában beszéljessenek, készítsenek interjút szüleikkel, nagyszüleikkel. Milyen furcsa: alapvetően a szülők dolga lenne a gyerekek hitre nevelése, nemcsak a zsolnáros, hanem még *Luther* szerint is. A hitoktatás mégis gyakran teljesen ránk marad. Pedig nem jó, ha a keresztyén nevelés izoláltan, a természetes közösségtől, a családtól függetlenül történik. Miért van ez így? Sok szülő nem érzi felkészültnek magát arra, hogy gyermekei lelki nevelését felvállalja, úgy érzi, hiányoznak hozzá az ismeretei.

A cél az, hogy kicsik és nagyok egyaránt megtapasztalják: a Biblia hozzánk szól, frissen és új hangon. Így arra, aki már ismeri a Bibliát, reményeink szerint ugyanannyi meglepetés vár, mint arra, aki először olvassa. A verseny révén a részt vevő családi vagy baráti csapatok élvezetes formában jobban megismerhetik a Bibliát, s olvasása egyre több örömmel ajándékozhatja meg őket.

A hangsúly nem a tárgyi ismeretek számonkérésén van. A verseny igazi feladatai a bibliai szöveggel való személyes találkozásra bátorítanak, a megoldások leginkább kreativitást igényelnek. A cél az, hogy ne csak az agyunkat, hanem a szívünket, lelkünket is tornáztassuk.

A verseny minden része tartalmaz aranymondásokat, könyv nélkül megtanulandó bibliai igéket. Ez tűnhet gyerekesnek, de véleményünk szerint mindnyájan nagy hasznát vesszük annak, ha minél több részt tudunk fejből a Bibliából.

Az on-line anyag felépítése a következő. A bevezető részben a használati utasítás alatt először a *Biblia madártávlatból* címmel rövid általános áttekintés található, majd a szótár, melyet a versenyzők közösen szerkesztenek: ha valamelyik csapat talál egy szót vagy egy kifejezést, amelyet nem ért, nem ismer, vagy gyanús, hogy jelentése a Bibliában eltér a hétköznapitól, utánanézhethet, és írhat hozzá egy szócikket. Aki ügyes, képet is használhat illusztrációként.

A verseny öt on-line részből áll, a hatodik rész a döntő, amikor személyesen is találkoznak a versenyzők egymással és a szervezővel.

A verseny anyaga több, rövid, könnyen emészthető részre bontva jelenik meg. A részek egymásra épülnek, ezért ajánlatos sorban haladni. A *Gyakorlások* ismételtéma; a közvetlenül előttük lévő téma megértéséhez kívánnak segítséget nyújtani – az ezekre kapott pontok is számítanak. A *Feladatok* képezik a verseny lényegi részét. Az *Aranymondások* az egyes részekhez kapcsolódnak. Ezeket kívülről kell megtanulni – pontot érnek. A sort a *Pásztortűz* zárja.

■ E. K.

Magyar püspök az angliai evangélikusok szolgálatában

▶ **A magyar kultúra napján, január 22-én a Londoni Magyar Kulturális Központban levetítették a Pátkai püspök – Irsától Londonig című filmet, Kerényi László és Kerényi Dávid alkotását. Pátkai Róbert munkásságát a canterburyi érsek a Szent Ágoston-kereszt odaítélésével ismerte el 1998-ban, 2010-ben a Magyarországi Evangélikus Egyháztól pedig az Ordass Lajos-díjat kapta.**

Pátkai Róbert 1930-ban született Budapestben. Középiskolai éveit Szászrégenben (a mai Románia területén) és Békéscsabán töltötte, majd Sopronban és Budapesten teológiai ta-

nulmányokat folytatott. Tanulóévei alatt a vasútnál és nyaranta a mezőgazdaságban dolgozott, hogy eltartsa magát. 1954-ben történt felszentelése után segédlelkésszé és espre-

si titkárrá nevezték ki a Pest megyei Albertirsán.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc alatt a Forradalmi Bizottság elnöke volt Albertirsán, majd azt követően a teljes ceglédi járáskörzetben, egészen a forradalom kilenc nappal későbbi leveréséig. A forradalmat követő megtorlás elől külföldre menekült.

Pátkai Róbert 1956 késő novemberében érkezett Londonba. Néhány év múlva – a magyar egyházközösségekben folytatott tevékenységével párhuz-

zamosan – felkérték, hogy legyen a londoni angol nyelvű evangélikus gyülekezet lelkésze, majd nem sokkal később esperessé, végül pedig az Egyesült Angol Nyelvű Evangélikus Egyház püspökévé nevezték ki. Emellett az angliai evangélikus felekezeteket összefogó evangélikus tanács titkára, majd elnöke lett. (A Magyarországi Evangélikus Szövetségének Októberi Tükör című évkönyvében 2009-ben megjelent írásának szerkesztett, rövidített változatát az alábbiakban közöljük.)

A *compromissum* latin szó jelentése: kölcsönös engedmények alapján létrejött megegyezés. Tehát nem megalkuvás, mint ahogyan a magyar fordítási változat jelöli, hanem etikai töltésű kifejezés, amely a cél vonzásában és a közérdek javára kész járható, közös utat keresni. És mivel az egyes embernek, éppúgy, mint a közösségnek, alkalmazkodnia kell a természeti, történelmi, szociális milióhoz, amivel érdekeit mások érdekeivel, céljait a mások céljaival, elveit a mások elveivel kell összehangolni, a *compromissum* a közösségi élet sokszor egyetlen *modus vivendije*.

Családi közösség, társadalmi élet, gazdasági együttműködés, nemzetközi politika nem képzelhető el *compromissum* nélkül. A fanatikus egoizmus, amely csak önmagát lát, és a fanatikus idealizmus, amely csak a saját igazságát fogadja el érvényesnek, olyan szélsőség, olyan radikálisan konzervens negatív magatartás, melynek képviselői – a pszichológusok szerint – ideggyógyintézetbe valók, ahol vigyáznak rájuk, és segíteni akarnak rajtuk. Ha viszont mindennapi emberek között élnek, esetleg magas hivatali, nemzeti pozíciókat töltenek be, akkor nagy tragédiák okozóivá válhatnak. A megoldást kereső ember belátja, hogy a *compromissum* a konfliktus és a tragédia elkerülésének sokszor egyetlen útja.

Nekünk, magyaroknak, kormány-szinten, a pártok vonatkozásában, a határon túli magyar szervezetek életében, a nyugati szöványmagarság összefü-

Kompromisszum mint erkölcsi magatartás

gésében éppúgy, mint egyéni életünkben, tudnunk kell, hogy a mi nemzeti vagy éppen személyes igazságunk semmilyen vonatkozásban nem különíthető el az egyetemes emberi igazság egészétől.

Ezért nekünk következetesen vállalunk kell az egyetemes emberi igazság, emberi jogok minden mást bekebelezendő fontosságát. Abba pedig sorsdöntően beletartozik, hogy ha bennünket érnek jogfosztások, diszkriminációk, az eleve többet jelentsen számunkra magyar sérelemnél. A bárhol megsértett emberi igazság kapcsán hangsúlyos részünk kell, hogy legyen a tiltakozó kiáltásban, a szellemi szolidaritás vállalásában. Ilyen nemzetpolitika és állampolgári magatartás a magyar sérelmek orvoslásához is kedvezőbb nemzetközi hajlandóságot tud ébreszteni.

A humánus, a szolidaritás, az igazság, az erkölcs zsinórmértéke, a szellem és a szószék igaza már nem csupán fölöttünk lebegő eszmény és mérce, amelyet delután kávézás közben szóba hozunk, hanem a legrealisabb követelmény számunkra. Ez egyénileg azt jelenti, hogy gyarló világunkban csak a személyes vállalás és felelősség ad értelmet és értéket a létezésnek, és válik társadalmi és nemzeti formáló erővé. Ha olyan büszkén beszélünk a természettudományok forradalmáról, vajon társadalmi és nemzeti adottságaink ismeretében milyen reális in-

dokkal akarjuk hinni, hogy erkölcsi forradalom nélkül képesek leszünk élni és életben maradni?

A *compromissum*, mint megválaszolásra és gyakorlati átültetésre szánt fogalom, nemcsak a szociológusokat és a pszichológusokat érdekli, hanem – érthetően – a keresztény teológiai etikának is fontos része.

A keresztény etika alapja az isteni parancs, amely feltétel nélkül követeli a szeretetet és az igazságot. Viszont mi képtelenek vagyunk kiegyenlíteni a szeretet és igazság elvi és gyakorlati ellentétét. De ha magában a parancsban nem is lenne feszültség, mi akkor sem tudnánk mást tenni – tudatosan vagy tudat alatti megkötöttségünkől eredően –, mint hogy ellene szegülünk Isten parancsának. Amikor elhangzik a parancs: „tedd ezt”, bennünk működni kezd valami *engedetlenségi mechanizmus*, és így felelünk: „nem teszem.”

A kérdés egy további tényezője a világban keresendő, az emberi milióban. Ennek egészen más a szerkezete, mint a parancs. Az egyik négyes, a másik kör. Nem lehet a parancsot és a világot összeilleszteni. Vagy az egyiknek, vagy a másiknak törnie kell. A parancs szemben elhangzó szubjektív „nem teszem” mellett tehát ott van a világban benne rejlő objektív akadály: „nem lehet”. Végül a betölthetlenség egyik oka lehet az is, ha olyan szituációba kerülünk, amelyből bűn nélkül, tehát az isteni parancs megszegése

vagy elhárítása nélkül egyszerűen nem lehet kilábolni. Még világosabban: sok helyzetből nincs olyan kivezető út, amely bűn nélkül való lenne. Nos, ilyen körülmények között az ember töprengeni kezd: mit tehetünk? Három lehetőségünk van.

Az egyik az, hogy halálosan komolyan vesszük Isten parancsát, és ennek következtében radikálisan szakítunk a világgal. Vállaljuk a mártírságot vagy a remetességet. A másik lehetőség, hogy komolyan vesszük a világot, és radikálisan szakítunk Istennel. Amit két évszázad sátános költői (*Byron, Prévert, Carducci*) romantikusan így fejeztek ki: emeld fel a fejedet, ember, nincs fölötted semmiféle parancsoló kényúr!, s amit két évszázad filozófusai elméleti vagy történelmi indoklással hirdettek: ember, cselekedeteid mértéke nem lehet más, csak a magad érdeke vagy a veled együtt élők java, azt korunk embere romantika és filozófia nélkül gyakorolja: szakított Istennel, és ügyet sem vet parancsára. Nos, e két véglet, a világmegvetés és az Isten-tagadás között ott van számunkra a harmadik lehetőség is, s ez az *etikai compromisszum*.

Volt egy megoldási kísérlet, amely *Ernst Troeltsch* (1865–1923) nevéhez fűződik, aki szerint nem kell szakítanunk sem Istennel, sem a világgal, sem a kereszténységgel, sem az európaisággal. Nyugodtan választhatjuk a *compromisszumot*, mert ha egy új tényezőt

építünk bele a *compromissum* szerkezetébe, és pedig az időnek és a történetiségnek a tényezőjét, akkor a *compromissum* nem jelent szégyenletes megalkuvást. Isten parancsának célja az, hogy megvalósuljon a történelemben az ő országa. Ezt a célt a maga teljességében mindig szem előtt kell tartanunk, de a történelmi lehetőséghez alkalmazkodva lépésről lépésre kell megközelítenünk.

Ezt a teológiai érvelést kérdőjelezte meg *Paul Tillich* (1886–1965), aki ugyancsak sokat töprengett az időbeli lét problémái fölött. Szinte szenvedélyes haraggal bálványimádásnak nevezte ezt az optimista fejlődéshitét: „Fejlődés, végtelen fejlődés! Béke, béke az egész világon! Boldogság, boldogság mindenkinek! – mindig voltak profétái ennek a bálványimádásnak, hazug proféták, akik ezt kiáltották! És íme, mi történt?” Igen, az történt, hogy a tudomány és a technika segítségével az emberiség valóban sokat fejlődött, előrehaladt, de nem Isten országa felé, hanem a teljes megsemmisülés felé. Mi már nem tudunk bízni az automatikus fejlődésben.

Témánk felvetése nagyon gyakorlati. Mindannyiunknak szinte naponként kell megválaszolnunk a kérdést: mikor és miben legyünk engedékenyek, illetve mikor és miben legyünk hajthatatlanok. Adjon Isten nekünk bölcs hajlékonyságot minden dologban – a szeretet kivételével. A szeretet dolgában pedig adjon megalkuvás nélküli hajthatatlanságot.

Az ökumené korlátai

▶ **Befejeződött az ökumenikus imahét, véget értek az ünnepi közös alkalmak, újra hétköznapok várnak a felekezetekre. Összegző írásra kértük fel dr. Korányi Andrást, az Evangélikus Hittudományi Egyetem professzorát, aki az első oldalon olvasható vezércikkben fejtette ki álláspontját az ökumenéről és az ezt elutasító nézetekről.**

„Az ökumenikus mozgalom sok évtizedes erőfeszítéseiről igen különböző véleményeket, ítéleteket lehet hallani manapság. Az aktuális teológiai és egyházi különbözőségek és nehézségek felsorolásakor azonban nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a keresztény egyháznak kezdetől az egyik legfontosabb célkitűzése volt a gyülekezetek, az egyház egységének a megőrzése és megvédése. A hit, az istentisztelet, a keresztények sokfélesége természetesen mindig adott volt az egyházban, ezért a mérlegelés lényege mindig annak a határvonalnak a meghúzásában állt, hogy ez a természetes, sőt erősítő sokszínűség ne forduljon át az egyház biblikus tanítását veszélyeztető és romboló zűrzavarrá” – fogalmazott *Korányi András*.

Vannak olyan lelkészek, akik többé-kevésbé az idén is elutasították az imahétén történő részvételt, noha a közös imákat a szervezők nagy tapintattal készítették elő, és kerültk minden olyan liturgiai elemet, amely

sérthette volna a társegyházakat. Aligha lenne megalapozott azt állítani, hogy az ökumené ellenfeleinek érvrendszere nem teológiai alapokra épül, vagy nem őszinte hitből fakad. Ez a gondolatkör azonban nem egyezik egyházunk főbb irányvonalával, nem is beszélve arról, hogy a református lelkészek körében indultos ellenérzéseket is tapasztaltunk, amikor az ökumenével kapcsolatos véleményükről kérdeztük őket.

Adámi László nyíregyházi evangélikus lelkésztől kértünk támpontot ahhoz, hogy megértsük, mi készteti a széles körű ökumené elutasítására. Számos korábbi publikációját és felszólalását osztotta meg velünk. Két ilyen írásából idézünk alább egy-egy részletet, amelyekkel sok olvasónk nyilván nem ért majd egyet, s amelyeknek sok részletét természetesen mi sem tudjuk elfogadni. Biztosak vagyunk ugyanabban, hogy a jövő kereszténysége szorosán együttműködő felekezetekre épül, a hívek természetes közösségére. Tisz-

teletben tartjuk ugyanakkor az ellenvéleményeket, amelyek néha radikális gondolatokat is jelentenek, amint ezt az alábbi írások is mutatják:

„Ökumenikus kapcsolatok. Ebben a kérdésben radikális mondanivalóm van: a lelki szolgálat terén csak az evangéliumi-protestáns együttműködésben veszek részt! Más kérdés a társadalomban való megjelenés: az egyházakat közösen érintő ügyekben, egyházi intézményeink védelmében stb. természetesen szükséges az akcióegység a katolicizmus képviselőivel és másokkal is. De lelki közösséget nem vállalhatok ott, és annak a látszatát sem mutathatom azokkal (nemegyszer valóban testvérekkel!), akik Krisztus evangéliumának a lényegét ferdítik el saját körükben, például a Mária (és más szentek) nevével visszaélő hamis kultusszal, az antikrisztusi pápai hatalmi igényrel vagy bármi más idegen lelki hatással! Minderre nézve *Lutherrel* vallom: »Ebben a kérdésben sem lehetünk sem elnézők, sem engedékenyek.«

Adámi László

(*Schmalkaldeni cikkek*, második tétel, 17. szakasz) Isten igéjének, de a tévelygés rabságában lévő testvérenek/embertársnak a szeretete is erre kötelez!” (*A Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye fóruma; jelöltek bemutatkozása*, 2006. március 14.)

„Valaha magam is naivan ökumenikus gondolkodású voltam, de most már elég régóta tudom, hogy az, ami a felekezetek közeledésében »megbékélt különbözőség« címén egyre tovább halad, nem az Úr Jézus akarata szerinti (vö. Jn 17,20–21) lelki egység, hanem fokozódó mértékben valami más. És azt is tudom, hogy ez az »ökumenizmus« nem fog megállni a névleges kereszténység határainál!” (*Adámi László nyár-*

egyházi lelképásztori jelentése az 1999. évről)

Saját állásfoglalásainál sokkal fontosabbnak tartja egyébként *Luther* alábbi intelmeit: „A mi kincünk akkora, hogy ésszel fel sem érhetjük. Hiszen ezért kell érte kemény harcban állnunk. Nem mondhatjuk tehát leki-csinyló hangon, mint ahogy a világ s némely balga lélek teszi, hogy nem kell a tantételeket oly szigorúan venni s miattuk a keresztényen szeretetet veszélyeztetni. Ha kisebb dolgokban – mondják – tévelyeg is valaki, de egyébként nagyjából egyetért velünk, hát engedjük, s hunyjunk szemet a keresztényen testvéri egység kedvéért.

Nekünk nem kell az olyan béke és egység, amelyért Isten igéjét kellene elveszítenünk. Hiszen ezzel az örök életet is és mindent elveszítünk. Ebben nem lehet engedni, sem a szeretet kedvéért megalkudni, hanem engedjen mindenki az igének – akár barát, akár ellenség. Mert nem külső, világi egységre kaptuk az ígét, hanem örök életre.

Majd terem az ige egységét; ige nélkül pedig úgyszincs egység.

Ne ajánlgasson hát nekünk senki olyan szeretetet, amelynek az ige vagy a hit volna az ára. Mert nem a szeretet, hanem az ige hoz örök életet, kegyelmet s minden mennyei kincset.” (*Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztények!*)

■ BWGY

SEMPER REFORMANDA

„Amelyik pedig a jó földbe esett, ezek azok, akik a hallott ígét tiszta és jó szívvel megtartják, és gyümölcsöt teremnek béketűréssel.» (Lk 8,15; Károli-ford.) »Tiszta és jó szívvel« – mondja. Mint a szántóföld, amely megtisztogatva, megmunkálva és elkészítve vár – olyan a tiszta, jó szív is. Kitárult és elkészített, e világ gondjaitól megtisztított, hogy Isten igéjének jó talaja legyen. Most már értjük, hogy miért van olyan kevés igazi keresztyén. Mert nem minden mag hull jó talajba, hanem csak negyede – a kisebbik része. Nem lehet megbízni mindenki, aki magát dicsekedve keresztyénnek állítja, és az evangélium tanítását dicséri. Hiszen Krisztus maga figyelmeztet: »Ha valakinek van füle a hallásra, (az) hallja.« (Mk 4,23) Ami azt jelenti, hogy bizony kevés az igazi keresztyén. Nem lehet mindazoknak hinni, kiknek keresztyén a nevük, és az evangéliomot hallgatják. Ez még nem elég ahhoz, hogy valóban keresztyének legyenek.

De mit törődünk mi azzal, hogy sokan megvetik? Csak úgy kell annak lenni, hogy sokan vannak a hivatalosak, és kevesen a választottak. A gyümölcsstermő jó talaj kedvéért kell a magnak útféltre, kősziklára, tövis közé hiába is hullnia. De éppen ezért abban is biztosak lehetünk, hogy Isten igéje nem marad gyümölcs nélkül; hanem talál mindig jó talajt is, mint a mai evangéliomban is. Mert ahol az evangélium felhangzik, ott vannak keresztyének. »...az én beszédem... nem tér hozzám üresen...« (Ézs 55,11; Károli-ford.)

► Luther Márton:
Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

Böjt és Újszövetség

► A böjt szó és ragozott alakjai az Újszövetség csupán tizenhárom szakaszában fordulnak elő, összesen huszonhat esetben: a szinoptikus evangéliumokban, az Apostolok cselekedeteiben és Pál egyik levelében. A következő összeállításban ezeket az előfordulásokat a bibliai könyvek sorrendjében idézzük a 2014-ben megjelent, revideált új fordítású Biblia (RÚF) szerint.

- „Miután negyven nap és negyven éjjel böjtölt, (Jézus) végül megéhezett.” (Mt 4,2)
- „Amikor pedig böjtöltök, ne nézettek komoran, mint a képmutatók,

gyakran böjtölünk, a te tanítványaid viszont nem böjtölnek? Jézus ezt mondta nekik: Gyászolhat-e a násznép, amíg velük van a vőlegény? De jönnek majd napok, amikor elvéte-

akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket. Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. Te pedig, ha böjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, hogy böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejte van; a te Atyád pedig, aki látja, ami titokban történik, megjutalmaz téged.” (Mt 6,16–18)
- „Akkor odamentek hozzá János tanítványai, és megkérdezték: Miért van az, hogy mi és a farizeusok

tik tőlük a vőlegény, és akkor böjtölni fognak.” (Mt 9,14–15)

- „Ez a fajta pedig nem távozik el, csak imádságra és böjtölésre.” (Mt 17,21)
- „János tanítványai és a farizeusok tartották a böjtöt. Odamentek Jézushoz, és megkérdezték tőle: Miért böjtölnek János tanítványai és a farizeusok tanítványai, a te tanítványaid pedig miért nem böjtölnek? Jézus ezt mondta nekik: Vajon böjtölhet-e

a násznép, amíg velük van a vőlegény? Addig, amíg velük van a vőlegény, nem böjtölhetnek. De jönnek majd napok, amikor elvétetik tőlük a vőlegény, és akkor azon a napon böjtölni fognak.” (Mk 2,18–20)

- „(Anna) ...nyolcvannégy éves özvegyasszony volt. Nem távozott el a templomból, hanem böjtöléssel és imádkozással szolgált éjjel és nappal.” (Lk 2,37)
- „Ők pedig ezt mondták neki: János tanítványai gyakran böjtölnek és imádkoznak, ugyanígy a farizeusok tanítványai is; a teied pedig esznek és isznak. Jézus így válaszolt: Kívánhatjátok-e a násznéptől, hogy böjtöljön, amíg velük van a vőlegény? De jönnek majd napok, amikor elvétetik tőlük a vőlegény, akkor azokban a napokban böjtölni fognak.” (Lk 5,33–35)
- „Böjtölök kétszer egy héten, tizedet adok mindenből, amit szerzek.” (Lk 18,12)
- „Egyszer, amikor az Úrnak szolgáltam, és böjtöltem, ezt mondta a Szentlélek: Válasszátok ki nekem Barnabást és Sault arra a munkára, amelyre elhívtam őket. Akkor böjtölés, imádkozás és kézzrátétel után elbocsátották őket.” (ApCsel 13,2–3)
- „Miután pedig gyülekezetenként előjárókat választottak nekik, böjtölve és imádkozva ajánlották őket az Úrnak, akiben hittek.” (ApCsel 14,23)
- „Mivel pedig közben sok idő telt el, és a hajózás is veszedelmessé vált, hiszen a böjt is elmúlt már, Pál figyelmeztette őket.” (ApCsel 27,9)
- „...ajánljuk magunkat... verésekben, bebörtönzésben, nyugtalan időkben, fáradozásban, átvirrasztott éjszakákban, böjtölésben...” (2Kor 6,4–5)
- „...fáradozásban és vesződségben, gyakori virrasztásban, éhezésben és szomjazásban, gyakori böjtölésben, hidegben és mezítelenségben.” (2Kor 11,27)

► Összeállította: G. A.

HETI ÚTRAVALÓ

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szívetekeket.” (Zsid 3,15)

Hatvanad hetében az Útmutató reggeli és heti igéi ösztönzik az egyház népet, hogy böjtelőben igaz megterés során jussanak el a lelki süketésgből az ige meghallására, mert a hit „hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által” (Róm 10,17). Ám ehhez minden ember kérheti az Örökkévaló segítségét, mert erőnk magában mit sem ér: *Exurge Domine!* – „Serkenj fel, Uram!” (Lásd Zsolt 44,24) „Kialtók a magasságos Istenhez, ő mellém áll mindenkor.” (GyLK 712) Ez Fiához küld, aki mindent helyesen cselekedett; a süketet is hallóvá teszi (lásd Mk 7,37), s juhait hallgatnak az ő hangjára (lásd Jn 10,27). „Isten sokszor és sokféleképpen szól az atyákhoz a próféták által, ezekben az utolsó időkben pedig az ő Fia által szól hozzánk.” (Zsid 1,1–2; LK) Íme Luther tanácsa: „Hallgatni! Hallgatni! Atyánk azt ígérte, hogy aki a Fiút hallgatja, annak ő Szentleket ad. A Szentlélek pedig megvilágosít és felgerjeszt, hogy tisztán megértsük Isten igéjét. Újjászül jótetszéséből. Ma is!” Jézus a magvető példázatában Isten igéjének sorsáról szól ebben a világban: „A jó földbe esett mag: ezek pedig azok, akik igaz és jó szívvel hallgatják az ígét, meg is tartják, és termést hoznak állhatatossággal.” (Lk 8,15) Az útféltre, a köves helyre és a tövises közé esett magok nem érlelnek termést. Istennek kell majd számat adnunk, mit is tettünk cselekvést, történet, örök létezés munkáló igéjével. „Mert Isten igéje élő és ható... és megítéli a szív gondolatait és szándékait.” (Zsid 4,12) Halála előtt Mózes inti népét: „tartsák meg és teljesítsék ennek a törvénynek valamennyi igéjét! Mert nem üres beszéd ez a számatokra, hanem ez jelenti számatokra az életet...” (5Móz 32,46–47) Testvérrel arra kérték a fáraót, hogy bocsássa el országából Izráel népet. „A fáraó szíve azonban kemény maradt, és nem hallgatott rájuk, ahogyan megmondta az Úr.” (2Móz 7,13) De mi ne keményítsük meg a szívünket (lásd Zsolt 95,8), miként a názáretiek, akik megbotránkoztak Jézusban! „Nem vetik meg a prófétát másutt, csak a tulajdon hazájában (...). Csodálkozott is hitetlenségükön.” (Mk 6,4,6) Mezei beszédében így tanította a nagy néptömeget, kik messziről is jöttek, hogy hallgassák: „...nem rossz fa az, amely jó gyümölcsöt terem. (...) aki hozzám jön, hallja beszédeimet, és cselekszi azokat. Hasonló ahhoz a házépítő emberhez, aki mélyre ásott, és a kősziklára alapozott...” (Lk 6,43,47–48) Jeruzsálemi bevonulása után figyelmeztette őket: „Amíg nálatok van a világgosság, higgyetek a világgóságban, hogy a világgosság fiait legyetek!” Jeleit látva sem hittek Jézusban; ezt Ézsaiás régen megmondta: „Uram, ki hitt a mi beszédünknek?... megkeményítette a szívüket, hogy... szívükkel ne értsenek, hogy meg ne térjenek, és...” (Jn 12,36,38,40) S ő példázatokat tanított: „Hasonló a mennyek országa a mustármaghoz (...) a kovászhoz (...) hogy beteljesedjék, amit az Úr mondott a próféta által...” (Mt 13,31–35; lásd Zsolt 78,2) Köszönjük meg örök kincsünket az Úristennek: „Hogy igéd által elveztesz / Az üdvösség útjára!” (EÉ 286,7)

► SZENCZI LÁSZLÓ

► GARAI ANDRÁS

Isten munkálkodása életünkben

Hóseás próféta arról a jóvendőről beszél, amikor Izráel országára el fognak következni az ítélet csapásai. Látja már az ország népét, amint hasonlít valami éles fegyvertől megtépett, véresre sebzett testű emberhez. Azt is látja, hogy a csapások alatt felébred a nép lelkiismerete: ráeszmél, hogy Istenét elhagyta, pogány bálványok divatja után futott, és ezért éri most utol az ítélet. Erre feltámad a vágy a népben jóvátenni vétkeiket.

Ebből a vallásos felbuzdulásból szólal meg a nép saját biztatása: „Jöjjetek, térjünk meg az Úrhoz, mert ő megsebez, de meg is gyógyít, megver, de be is kötöz bennünket.” (Hós 6,1) A próféta fülében azonban gyanús csengése van a megtérésre buzdításnak. Szavaiából ezért az csendül ki, hogy nem lehet kedves Isten előtt ez a hirtelen megtérés, mert külsőségekben nyilvánul meg.

Ezzel kapcsolatosan a Krisztus egyházában is elhangzanak a mindig időszerű és megszívlelendő figyelmeztetések: Isten előtt csak a szív belső odaadásának van értéke, a külső formások közömbösek az ő szemében. „Mert szeretetet kívánok, és nem áldozatot, Isten ismeretét, és nem égőáldozatokat.” (Hós 6,6)

A próféta szemére hányja a felületes megtérésre felbuzdult népek: ők csak a maguk bőrét akarják menteni, a maguk érdekeit akarják biztosítani az Úrhoz való visszatéréssel. A szalmalángként fellobbanó „vallási megújulás” azonnal semmivé is lesz, mihelyt a hozzá fűzött számítá-

sok nem válnak be. „Hűségetek csak olyan, mint a reggeli felhő vagy mint a korán tűnő harmat.” (Hós 6,4) Hamar szétfoszló látszat az a felszínes megtérési fogadkozás.

Amikor Istenről van szó, le kell szállnunk a magas lóról, és olyanokká kell lennünk, mint a gyermekek. Akkor előttünk is megjelenik majd az Úr, mint sorsunkba belenyúló, azt akarásával hathatósan formáló, élő Isten.

Ez az Isten az, aki a mi Urunkban, Jézus Krisztusban áll elénk. Az ő testet öltése is ezt jelenti: Isten belép az életünkbe, hogy hatalma alá vonja. Őbenne kinyújtja felénk erős kezét, hogy megragadjon, és munkába állítson.

Itt az Úr jelenik meg előttünk, akinek a hatalma mindent igazgat. Az egész embersors az ő kezének műve. Fényes örömök és sötét gyászok szálat egyaránt ő szövi egybe titokzatos tervei szerint. Ő az, aki meg is kínozza az emberi szívet, s aki a kínokat megenyhítve vigasztalást és újra örömet ad.

Az így munkálkodó Isten az egyetlen valóságos Isten, aki magát nekünk is így jelenti ki. Csak az tudhatja meg az ő hatalmának csodálatos valóságát, aki Jézus Krisztus keresztyénjének tövében leborulva ismerte meg azt, hogy nemcsak szívet megújogató örömei, hanem keserves vívódásai és gyötrődései is vannak az Istennel való találkozásnak. Össze is tör és meg is aláz erős kezével, és fel is magasztal ben-

nünket. Át kell engednünk magunkat keze munkájának: cselekedjék velünk tetszése szerint.

Abban mutatja meg igazában, hogy kicsoda ő, és milyen nagy a hatalma, hogy amikor összetör és megaláz, az csak eszköz, amely által épülésünket, gazdagodásunkat, felemeltesünket akarja munkálni.

A megsebzésünk is már egyik része annak a gyógyításnak, amelyet Isten éppen így akar elvégezni rajtunk. Ha megsebesít is minket, csak azért, mert különben sohase tudhatnánk meg, milyen irgalmas, áldott kézzel tud aláhajolni megsebzett életünkhez, hogy bekötözze, ápolásban részesítse, és új erőket árasztva bele, egészen és tökéletesen éppé tegye megint.

Az a minden betegséget irgalmasan gyógyító, minden testi-lelki sebesülthöz könyörületesen lehajló áldott Orvos, a mi Megváltóknak mutatja meg nekünk igazában: kicsoda a valóságos Isten. Sokszor sokáig nem úgy nyúl bele életünkbe, hogy ráismernénk benne a Jézus Krisztusra. Várnunk kell türelemmel! Hagynunk kell neki elég időt, hogy végigvigye munkáját! A célnál mindig igazolást nyer Jézus Krisztusba vetett hitünk, mert Isten csakugyan őbenne dicsőíti meg magát, és mi nyilván szemlélhetjük az ő arcán az Isten hatalmának fenségét.

Előbb az Isten ítélete alatt meghajló szív keserves bűnbánata, aztán az Isten fiainak, a bűnbocsánatban részesült, megigazult embereknek bol-

dog bizonyossága. Előbb sok csaldás, kudarc, kettétört és semmivé vált terv, aztán az Isten akaratába egészen beolvadó ember nagy békessége. Előbb a sír felé haladó, romlodozó élet minden nyomorúságával, aztán a feltámadás romolthatatlan dicsősége mindörökké.

Az ő felséges voltát sérti, és nem is fogadja el tiszteletadásaként, ha mi szent külsőségek aprópénzével akarjuk kifizetni. Neki az emberi szív maga kell, sem több, sem kevesebb!

Ezért végzi rajtunk az ő munkáját. Belenyúl életünkbe, hogy észrevegyük: nem vagyunk sorsunk gazdáik, hanem ő a mi Urunk. Ezért sebez meg sokszor úgy, hogy néha már felsikoltva lázadozunk kíméletlen keze ellen. Máskor meg ezért önti ki ránk gyógyítást adó erőt, és ezért kötözi be sebeinket úgy, hogy elmúlik minden fájdalomunk. Ez mind-mind azért történik velünk, hogy az övéi legyünk, és ne maradjunk a magunkéi.

A maga tulajdonává farag bennünket akkor is, amikor titokzatos műhelye éles szerszámaival nyúl hozzánk. A maga tulajdonává akar tenni akkor is, amikor szelíd, jószágos kezével simogat bennünket.

Éppen ezért mondjuk magunknak és egymásnak is igaz, bűnbánó szívvel az ő kedve szerint: Jöjjetek, térjünk vissza az Úrhoz mindnyájan, akik eltávolodtunk tőle, mert különben örökre elveszítjük az örök élet ajándékát!

PALACKPOSTA

Második féldő: új esély

A második féldő kicsit olyan, mint egy második féldő; a fontosabb eredmény majd csak ennek a végén lesz meg. Statisztikák szerint a második féldő mindig sokkal több góllal indul, mint az első. Vagyis bátran lehet bízni abban, hogy most jönnek majd a sikerek.

Olyan is van persze, hogy hiába a felkészültség és a sok gyakorlás, mégsem jönnek az eredmények. Elkészítő tud lenni, hogy hiába minden erőfeszítés, mintha minden fölösleges lenne. Tapasztalatból is tudom, hogy ha az ember feje fölött összecsapnak a hullámok, leginkább egy dolgot lehet tenni: semmit. Várni, figyelni, nyugton maradni. Kivárni a pillanatot, amikor már nem fölöslegesen használjuk az erőnket. Előbb-utóbb eljön, el kell, hogy jöjjön ez a pillanat.

Nem gondolom, hogy ez könnyű dolog, az ember inkább még többet és többet akar tenni, amikor bajba kerül. De az ilyen erőlködés közben sajnos a hibák sokszorozódnak meg, nem pedig a jó megoldást találjuk meg.

A Bibliában számos helyen olvashatunk biztatást arra, hogy legyünk nyugodtak. A legerőteljesebb ilyen biztatást maga Jézus mondja: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” (Mt 11,28) Ráadásul egy másik evangélista által lejegyzett részben Jézus azzal is biztat, hogy „aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el” (Jn 6,37b). Az ilyen bátorítások sokat tudnak segíteni, de az nagyon fontos, hogy csak akkor tudunk ezen az úton haladni, ha a saját erőnkbe vetett hitünk helyére az Istenbe vetett hit kerül.

Jó stratégiákra van szükségünk az érvényesüléshez életünk számos területén. Barátságban, szerelemben, családi vagy iskolai helyzetállásban, mindabban, ami fontos, igyekszünk kialakítani jól működő modelleket. Megtanuljuk, hogy kikkel érdemes jóban lenni, mire érdemes súlyt fektetni; ha beszélünk, hogyan mutassuk meg, hogy mit tudunk, anélkül hogy elárulnánk azt, amit nem tudunk. Próbáljuk mások felé a legjobb énünket mutatni, mert azt tanultuk meg, hogy így lehet a legjobban érvényesülni.

Arra viszont mindig oda kell figyelni, hogy belül valójában milyenek vagyunk, tudunk-e őszinték lenni, mennyire tudjuk beismerni hibáinkat, gyengeségünket, elesettségekünket, féltelmeinket. Ha kifelé erősnek mutatkozunk, de belül gyengék vagyunk, előbb-utóbb a külső magabiztosság is repedezni fog. Ha pedig még magunkkal sem vagyunk őszinték, akkor nagy bajba kerülhetünk.

„Akik az Úrban biznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.” (Ézs 40,31) A második féldő, a második féldő folytatása az elsőnek, de új esélyeket is kínál. Csak az a csapat fog több gólt lőni a másodikban, amelyik észreveszi, hogy hol és mivel rontott az elsőben.

Próbáljunk Isten erejében bízni, hogy ne a kétségbeesést és az erőtlenséget érezzük, hogy életünk folytatása is eredményesebb legyen! Ehhez először is nyugalomra van szükségünk, minden mást pedig abban a nyugalomban meg fogunk kapni.

■ PELIKÁN ANDRÁS

Névjegy:
Pelikán András

Rövid ideig a Budai Egyházmegyében, majd Nyáregyházán végeztem lelkesítői szolgálatokat, hetedik éve a Budapest-

Fasori Evangelikus Egyházközségben, ezzel egyidejűleg harmadik éve a budapesti Rózsák terén lévő Evangelikus Középiskolai Kollégiumban vagyok lelkesítő. Éppúgy igyekszem nyugodtságra és az abban való istenkapcsolatra bátorítani az embereket mindkét szolgálati helyemen, ahogy magam is ebből merítek erőt naponként.

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

Szombat esti láz – másképp

► A hétfő, a szombat este napjaink fiataljainak leginkább a szórakozást jelenti, de nem mindig a legpozitívabb értelemben. Alkohol, cigaretta és diszkó. Csak pár szó, ami elsőre eszünkbe juthat. Van azonban ellenpélda is. A Keresztény Ifjúsági Egyesület (KIE) békéscsabai csoportjában immár hosszú évek óta létezik alternatív kikapcsolódási forma a középiskolások, illetve az egyetemisták, főiskolások számára, hiszen a KIE-klubban alkohol- és füstmentes szórakozásban lehet részük a betérőknek.

Békéscsabán működik az országban a Keresztény Ifjúsági Egyesület egyik legaktívabb csoportja, ahol több különböző munkaág is fellelhető. A gyerekeket Nyomkereső, a tizenéveseket gitársuli, az idősebbeket bibliára várja hétről hétre, hónapról hónapra. Az állandóságot pedig az ifjúsági klub jelenti – immár több mint tíz éve.

Az ötlet néhány lelkes, többségében a békéscsabai evangélikus ifibe járó fiatal kezdeményezéséből született. Felmerült bennük az igény egy olyan hely iránt, ahol hétfőként összejöhetnek, beszélgethetnek, szórakozhatnak. Erre szolgáltak volna a klubos alkalmak, amelyeket a kezdeti időkben péntek estéként rendeztek. A pénteket három évvel később szombatra cserélték a szervezők, nem véletlenül, hiszen így azok is részt vehettek az alkalmakon, akik már a fővárosban vagy éppen Szegeden folytatták tanulmányaikat.

– A cél az volt, hogy olyan közösségi helyet teremtsünk a tizenéves és huszonegy év közötti fiataloknak, ahol a szombat estéjük kulturált, alkohol- és füstmentes környezetben, vidáman tölthetik el – fogalmazza meg a legfontosabb gondolatokat az egyik alapító, Csizmadia Nóra.

A kikapcsolódás többféle formájára nyílik lehetőség, hiszen a sporteszközök – azaz a pingpong, valamint a darts – mellett kártya és társasjátékok várnak a polcokon, de a zene iránt fogékonyak gitározhatnak vagy énekelhetnek is. A kötetlen szórakozáson kívül szervezett programok is jellemzik a klubos estét: az utóbbi években farsang, húsvéti hajnalvárás és karácsonyi kézművesség is helyet kapott a kínálatban.

Ezekért az estékért, valamint a zökkenőmentes szórakozásért jelenleg hatfős főmunkatársi csapat felel, amelynek tagjai szintén részt vesznek az alkalmakon. Emellett persze bárki rendezhet játékos vetélkedőt a többiek számára, hívhat előadót egy izgalmas, fiatalokat érintő témában, vagy elhozhatja kedvenc filmjét, amelyet pattogatott kukorica és forró tea mellett lehet végigizgulni.

– A fiatalokat minden szombat este várjuk. Vannak kiemelt klubok, amikor előre leszervezett programokon vehetnek részt, de akadnak olyan esték is, amikor csak eljövünk, játszunk, kártyázunk és beszélgetünk. Átlagosan nyolctíz fős a létszám. Van, amikor családiasabb a légkör, de gyakran előfordul, hogy akár tizenöt is vagyunk – meséli Boldizsár Tibor, aki

már túl van az iskolás éveken, de még mindig nagyon szívesen jár ide. – Engem a nővérem hívott el először. Csak egy-két srácot ismertem előtte, de nagyon jól éreztem magam, és itt ragadtam. Ha nincs más dolgom vagy családi programom, akkor nem kérdés, hogy a klubban töltöm a szombat estét – teszi hozzá.

A szilvesztert természetesen a csabai KIE-sek is megünneplik, azonban a fiatalok és idősebbek több helyszínen, baráti vagy éppen családi körben várják az új esztendő. A klub szervezői immár több éve pótzilvesztert is rendeznek, amelyen nincs korhatár, a legfiatalabbaktól egészen a rutinos, idősebb KIE-tagokig mindenki bekapcsolódhat az estébe. Nem volt ez másképp ez évben sem. Január utolsó szombatján újra megtelt étellel a KIE-ház nagyterme, ahol már este hét órakor pattogott a pingponglabda, a kisteremből gitárdallamok szűrődtek ki, míg a konyhában szorgos kezek készítették a harapnivalót.

– Az a legjobb a klubban, hogy a fiatalok önmaguknak szerveznek programokat, feltalálják magukat, az pedig külön csoda, hogy immár több generáció nőtt fel itt, illetve nőtt bele ebbe a kezdeményezésbe. Most például a Nyomkereső néven futó gyermekprogramból lassan kilépő tizenhárom-tizenéves fiúk a leglelkesebb klubosok. Nagyon fontos, hogy a mai fiatalok tartozzanak egy közösséghez, amelyben jól érzik magukat, megvalósíthatják ötleteiket, erre pedig a klub ideális terep – fűrkészte a klub sikerességének titkait Szikoráné Marcsi, a békéscsabai KIE titkára.

A pótzilveszteri klubestrel két fiatal készült játékos vetélkedővel, amelyhez némi tudás mellett szerencsére, gyorsaságra, kreativitásra és természetesen jókedvre volt szükség. Ezek nem is hiányoztak, így annak a jelentősége, hogy a két csapat közül melyik gyűjtött több pontot, hamar el is halványult. A szervezett játék után a pótzilveszterhez nélkülözhetetlen gyerekpezsgős koccintás és természetesen a virsli és a szendvics sem maradt el.

– Nem a diszkóban, hanem egy normális helyen tölthetem a szombat estéimet. Jó társaságban, olyanokkal, akiket már ismerek, a klubos éveknél több barátot is köszönhetek – mondja Sági Zoltán, aki főmunkatársként a klub egyik mozgatórugója.

Eközben lép oda hozzá barátnője, aki mosolyogva hozzáteszi, hogy ő például az izgalmas, változatos programok miatt szeret ide járni. Véleménye szerint az a legjobb, hogy maguk találják ki, mivel töltsék ezeket az estéket, így biztos, hogy mindig jól érzik magukat.

A pótzilveszteri klub maraton pingpongbajnoksággal és kellemes beszélgetésekkel folytatódott. A főmunkatársak garantálják, hogy a jövőben is minden szombaton várják a fiatalokat a KIE-házba. Februárban a tervek szerint egy csabai gitáregyüttes koncertezik majd, de folytatódik az ősszel elindított kezdeményezés is: az egyik klubos fiatal beveti magát a konyhában, és valami kis finomsággal vendégül látja a többieket.

A vendég KIE-klub tehát robotol tovább, mert a klubos fiatalok számára ez a szombat esti láz.

■ KOVÁCS DÁVID

Szelek szárnyán

MEGiNT Szélrózsá-utótalálkozó a Fasorban

2013 után ismét a Budapest-Fasori Evangelikus Gimnázium ad helyet a Szélrózsá-utótalálkozóknak, ahol feleleveníthetjük az elmúlt nyáron Soltvadkertben átélt élményeket.

Február utolsó napján, szombaton már reggel 9-re várunk mindenkit, hogy a gyors regisztráció után a templomban együtt tanulhassunk énekeket akár több nyelven is a kreatív LIFT zenekartól, amelynek tagjai a nap folyamán később a Tamás-mise csapatának műhelymunkáját is segítik. Pelikán András és Simon Attila dialógusprédikációját, hiszem, hogy többen várjuk; a két ifjú lelkész a Szelek szárnyán témát intonálva hozza ezt közénk.

Főelőadónak egy olyan – több generáció számára is hiteles és érdekes – szakembert hívtunk, aki a *Hogyan használhatjuk és növeszthetjük a szárnyainkat az emberi közösségek építése során?* című előadásával valóban a nyári témánkat igyekszik folytatni. Csermely Péter biokémikus-professzor, hálózatkutató Soltvadkertre nem tudta elfogadni a meghívásunkat, örülünk, hogy most tud jönni.

Két alternatív blokkban is igyekszünk biztosítani a nap folyamán a szélrózsás választás lehetőségét, és reméljük, hogy minden téma elnyeri a résztvevők tetszését. Így hallhatunk a Tamás-misé

együtt gondolkodáson túl Szabó János győri lelkésztől és a repülő-cserkészektől és a vitorlázórepüléstől; vagy az úgynevezett gasztro-

teológiáról beszélgetve együtt választhatjuk ki Orosz Gábor Viktorral, az Evangelikus Hittudományi Egyetem docensével, hogy milyen

is az íze például a bűnnek vagy a kegyelemnek. A nyári találkozót folytatása a teológiai Odúban elhangzott beszélgetések felelevenítése is, illetve az azóta is igen tevékeny Ökumenikus Segélyszervezet munkatársaival való interaktív műhelymunka.

A Szélrózsá nem az igazi zenei csemegék nélkül, így a fiatalok körében népszerű evangélikus együtteseket hívtunk: fog zenélni a nyáron még Trademark néven fellépő Way Beyond, a soltvadkerti záró istentiszteletünkön játszó Közel, illetve természetesen a Szélrózsá Band.

Folyamatosan nyitva lesz a KIE-kávéház és a nyáron is nagy sikert aratott Retrö sátor.

A népzenei vonal is erős lesz ezen a hétfőn, hiszen immár hatodszor rendezik meg a magyarországi evangélikus gimnáziumok népművészeti találkozóját (MEGiNT), amely csatlakozó rendezvénye a Szélrózsá-utótalálkozóknak.

Mindkét alkalomra lehet érkező máris előző este is, egyházközségi kollégiumában táncszót és vetélkedőt élhetünk meg közösen azokkal, akik már 27-én pénteken este 7-től velünk akarják tölteni ezt a körülbelül huszonegy órát.

Jelentkezés a www.szelrozsa-talalkozo.hu oldalon.

Isten hozzon, kedves népzenei (is) szerető, szélrózsás testvérem!

■ MESTERHÁZY BALÁZS
„Szélrózsá-anya”

Száz éve született Zerinváry Szilárd tudományos ismeretterjesztő, költő

► **Zerinváry Szilárdra** az utókor mint a 20. század egyik jelentős tudományos ismeretterjesztőjére emlékezik: tanári gyakorlatának ismeretében nem meglepő, hogy sokat foglalkoztatott előadója volt a Tudományos Ismeretterjesztő Társulatnak (az idő tájt Magyar Természettudományi Társulat), szerkesztőbizottsági tagként több csillagászati folyóirathoz fűzték szoros szálak, tudománynpszerűsítő műsorai a Magyar Rádióban hangzottak el. A neves asztronómus, **Kulin György** társszerzőjeként nevét ott találjuk minden idők talán legnépszerűbb magyar csillagászati kötetének, *A távcső világának* az 1958-ban (posztumusz) napvilágot látott második kiadásában.

A Zerinváry család története a 17. század elején vette kezdetét. A familia őse, az olasz származású *Constantino Zuarini de Zuara* a nápolyi vallásúldözések elől menekült magyar földre. Az eredeti családnév, a *Zvarinyi* innen származott. A familia a lutheri hitelveket követte. A Zerinváry anyai ág, az úgyszintén lutheránus *Sexty* család múltja még régebbi időkre nyúlik vissza. A Gömör vármegyei nemesi familia ősapja, *Sextius (I.) Péter* 1545 körül született az ősi fészekben, Nagyszabosban (ma: Slavošovce). Evangélikus lelkészként szolgált, és püspöki címet viselt. A család tagjai közt később is találunk lelkészeket, tanítókat; vagy éppen *Kernuch Zsuzsannát*, *Petőfi Sándor* édesapjának, *Petrovics Istvánnak* az unokatestvérét, aki kislányként naponta dajkálta a csecsemőkorú Sándorkát; valamint a Tisza-szabályozás mérnökét és országgyűlési képviselőt.

Zerinváry Szilárd az első világháború időszakában, 1915. február 8-án Aradon született. A familia 1922-ben visszatért a trianoni határok mögé: a csonka országba a család is csonkán érkezett. Szülei válása után az ifjú Szilárdot édesapja nevelte tovább.

A középiskolát a bonyhádi evangélikus reálgymnázium magántanulójaként kezdte, majd továbbköltözve a Szarvasi Ágostai Hitvallású Evangélikus Vajda Péter Gimnázium diákjaként koptatta az iskolapadot, és tett sikeres érettségi vizsgát. Kötelező katonai szolgálatának letöltése után Szegeden találjuk: a Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetemre nyert felvételt, a bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi karon szívtá magába az elméleti és gyakorlati tudást. A kitűnő eredménnyel letett alapvizsga után a földrajzi intézet professzora, *Kogutowitz Károly* egyetem gyakorlatnak hívta meg. 1939-ben kapta meg történelem-földrajz szakos középiskolai tanári végbizonysítványát, majd rövid ideig a földrajzi intézet tudományos kutatójaként dolgozott.

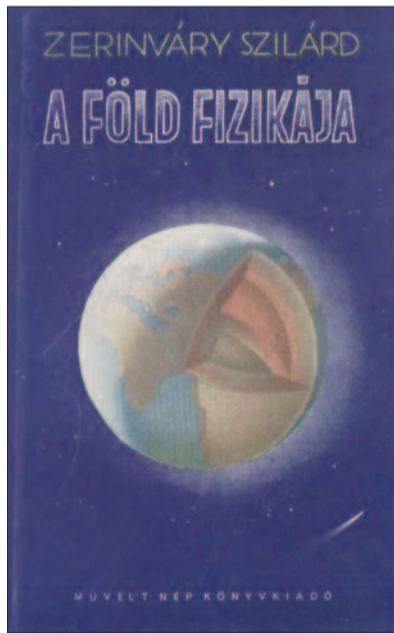
Több mint két évtizeden, egészen pontosan húsz év nyolc hónapon át szolgált katonaként a magyar hazát. Békéscsaba és Szeged után Kőszegen a Magyar Királyi Hunyadi Mátyás Honvéd Középiskolai Nevelőintézetben tanított természetföldrajzot, kémiát, geológiát, majd Budapesten a Magyar Királyi Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémián földrajzot és térképészetet. A szovjet csapatok 1945 áprilisában a Balaton-felvidéken elfogták, és hadifogságba hurcolták. Ekkor alakult ki szervezetében a mostoha tábori körülmények miatt a később halálához vezető nyombélfekély.

A fogságból hazatérve a tábori lelkész előtt a református felekezeti-

hez csatlakozott. A háború borzalma- it követően Tahitótfaluban élt, és a szentendrei Táncsics Műszaki Tisztviselői Iskolában teljesített szolgálatot: tanári pályafutását folytatva tereptant, geodéziát, csillagászati hajózást, geológiát és hidrotechnikát adott elő a jövő katonagenerációjának.

Az ifjú Zerinváry korának tehetséges, de – elsősorban – a külső körülmények folytán országos ismertséget soha el nem érő költője volt. A sors úgy hozta, hogy végül az irodalom egy másik – speciális – ágában, tudományos népszerűsítő íróként szerzett magának hírnevet.

Mindössze húszesztendő volt, amikor először láthatta verseskötetbe szerkesztve műveit. Az 1935-ös *Fiatal írók antológiája* hat költeményét közölte. Zerinváry versei már ekkor magukon viselték és képvisel-

ték az utóbb stílusjegyévé vált, nehezen megfogható, melankolikus, sőt ennek eredeti jelentésértelmében szomorúságot és búskomorságot megfogalmazó életérzést, a képekben gazdag fogalmazást. Az 1936-ban megjelent *Tavaszi ének* volt első önálló verseskötete. Legismertebb és legsikeresebb műve a *Hangszerek vallomása* 1939-ből: a poéta mondanivalóját hangszerek tolmácsolják, a billentyűsöktől a fúvósokig teljes a nagyzenekar, a költemények hangulata a hangszínekkel alliterál.

Az 1940-es években hosszú csend következett – a lantos hangszere elnémult. A világháborús események, a hadifogság, a házasságkötés, a család kettészakadása állt mindennek a hátterében. 1948-ban, a kommunista diktatúra előtti utolsó pillanatban verselt ismét, az Országos Református Nőszövetség lapjában, az *Uj Magyar Asszony* című periodikában, amely *Hit* címmel komor hangulatú istenes versét közölte.

Természettudományos, csillagászati és geofizikai ismeretterjesztő írói munkásságának kezdete szoro-

san a Tudományos Ismeretterjesztő Társulathoz és annak patinás *Természet Világa* című folyóiratához (ekkoriban *Természet és Technika*) kötődik. 1952-ben látott napvilágot első népszerűsítő írása – egy könyvismertetés formájában.

Életműve legmaradandóbb alkotásainak ismeretterjesztő könyveit tekinthetjük. Annak ellenére, hogy a csillagászat tudományának azóta bekövetkezett fél évszázados fejlődése nyilvánvalóan korszerűtlenné tette számtalan tartalmi elemüket, a szak-szerű, gyakorlati példák sorozatát bemutatató, az előképzettséget nélkülöző olvasók számára is emészthető, olvasmányos stílusú műveken nem fogott az idő. A csillagászzal műkedvelőként foglalkozó idősebb és középgeneráció számára napjainkban is jól ismertek és kedveltek. Valamennyinek vezérfonala a későbbi népszerűsítő irodalomban „planetológiai szemléletnek” nevezett közelítésmód, mely egységes egészként látja a Naprendszer, Földünkkel együtt.

Valóságos nyelvzseni volt: tucatszám (!) élő és holt nyelvet bírt. A mások számára keservesen, számára játszva, élvezettel megszerzett tudást a gyakorlatban is hasznosította, hozzájárulva mindennapi kenyérkeresetéhez. Szakfordítói munkája mellett a tudományos népszerűsítő írások adaptálása során kiváló nyelvérzéke mellett irodalmi vénájára is nagy szükség volt. A korszak kultúrpolitikáját kijátszva a tiltott nyugati szakirodalomhoz orosz fordításban és kiadásban megjelent művek segítségével jutott hozzá.

Érdemes megemlíteni szoros – és tegyük hozzá, hogy még a munkásságát ismerők számára sem igazán köztudomású – kapcsolatát a tudományos-fantasztikus műfajjal. Szakmai lektorként ott találjuk két neves sci-fi szerző, a lengyel *Stanislaw Lem* *Asztronauták* és az angol *Arthur C. Clarke* *A Mars titka* című kötetének kiadásánál.

Az Uránia Bemutató Csillagvizsgálóval szemközti szabadtéri előadóhelyen 1957 szeptemberében zajlott a népszerű *csillagászati hét* sorozat. Előadására a kórházból eltávozási engedélyt kapott, nyombélfekélye ideig-óráig javulni látszott – majd egyre súlyosbabbá vált. 1958. január 1-jén a Szent János-kórházban hunyt el (a halotti anyakönyvi bejegyzésben hibásan január 2-a szerepel). Tahitótfalu református templomában ravatalozták fel, kiskatonák vitték koporsóját a település kálvinista temetőjébe. Nyitott könyvet stilizáló síremlékénél szerzőtársa, Kulin György mondott búcsúbeszédet.

■ REZSABEK NÁNDOR

HIRDETÉSEK

Római kórus a Fasorban

ST GEORGE'S
BRITISH INTERNATIONAL SCHOOL

A fasori evangélikus templomban február 8-án a fél 10-kor kezdődő angol, illetve a 11 órai magyar istentiszteleten a római St. George's British International School ének- és kamaragyüttese szolgál *Darren Everhart* vezetésével. Szeretettel várunk minden érdeklődőt az istentiszteletre és az alkalmakat követő kávézásra!

Felvételi hirdetés

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium felvételt hirdet nyolcosztályos és négyosztályos tagozatára a 2015–2016-os tanévre olyan, jelenleg 4., illetve 8. osztályos keresztyén – elsősorban evangélikus – tanulók számára, akiknek mind a magatartásuk, mind a tanulmányi eredményük jó. Kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani. A jelentkezési lapokat és mellékleteit lehetőleg február 13. déli 12 óráig kérjük eljuttatni az iskolába.

A jelentkezéssel kapcsolatos információkért keressék fel az iskola honlapját (www.deakteri.hu) vagy a felvételi eljárásért felelős igazgatóhelyettest, *Victor Mónikát*.

Ha a legjobban akar járni, hívja a tőkeerős Bereczky Mózes Társulást!

Bizalom, diszkréció, szakértelem

Készpénzért európai aukciós áron megvásároljuk régi lakberendezési műtárgyait, festményeit, arany ékszereit, ezüstjeit, borostyánjait, hagyatékát, bármilyen gyűjteményeit, örökségét akár ingatlannal együtt is. Ingyenes értékbécslés és kiszállítás! Vagy hozza be belvárosi üzletünkbe: **1052 Budapest, Kossuth Lajos u. 2/A.** Telefon: **30/282-1715.** Üzletünkben árumegetkintés és átvétel kizárólag telefonos egyeztetés alapján! E-mail: bereczky.b@gmail.com.

Ökumenikus találkozó

Minden hónap harmadik vasárnapján, 18 órakor ökumenikus találkozóra, istentiszteletre és előadásra várjuk az érdeklődőket a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.), a földszinti tanácsteremben: az egyház egységéért az év egészében.

A február 15-i téma: *Ecological conversion (megtérés a Teremtőhöz)* *James Jones liverpooli anglikán püspök* *Jesus and the Earth* című könyve nyomán.

Ima és igeliturgia szerinti istentiszteleti szolgálatot végez *Gánicz László* görögkatolikus lelkész. Az igehirdetés központi üzenete: *A hitre jutás útja a samáriai asszony története szerint* (Jn 4,1–42). Szeretettel várjuk a korábbi Farkasréti Ökumenikus Közösség, a volt KÖT, a Fokoláre, valamint az International Ecumenical Fellowship magyar régiójának a tagjait és barátait is.

Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend

Történelemtanárok konferenciája

Az evangélikus iskolák történelemtanárainak második konferenciáját február 6-án, pénteken rendezik meg az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium és Kollégiumban.

Program

- 9.00–10.00 Regisztráció
- 10.00–10.10 Köszöntés – *dr. Péterfi Gábor* tantárgygyozozó, *dr. Roncz Béla* igazgató
- 10.10–11.00 Nyitó gondolatok – *dr. Fabiny Tamás* püspök, egyetemi tanár; *Pröhle Gergely* országos felügyelő; *Varga Márta*, az országos iroda nevelési és oktatási osztályának vezetője

Előadások

- 11.00–11.30 *Mirák Katalin* történész – Az ÁVH-tól a Magvetőig: egy belüleges pályakép – *Berkesi András*
- 11.30–12.00 *Csapodi Zoltán*, az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola igazgatója – A történelemérettségi reformja
- 12.00–12.30 Kérdések
- 12.30–13.30 Ebéd
- 13.30–14.00 *Dalos Tibor* tanár – Rendhagyó történelemórák – huszárhagyomány-örzés
- 14.00–14.30 *Fekete Bálint*, az ELTE történész doktorandusza, tanár – A fénykép mint történelmi forrás
- 14.30–14.45 Kérdések
- 14.45–15.15 *Csibi Krisztina*, a Magyarság Házának igazgatója – *A Mi, magyarok* című kiállítás
- 15.15–15.45 *Hidvégi András*, a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum múzeumpedagógiai főelőadója – A 20. század – kiállításokon keresztül
- 15.45–16.00 Kérdések
- 16.00–16.30 Szünet
- 16.30 Zárás

EVANGELIKUS.HU

HIRDETÉS

Felvétel az Evangélikus Hittudományi Egyetemre a 2015/2016-os tanévre

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (EHE) lelkészek, katekéták és lelkészi munkatársak, hittanárak, kántorok, teológusok képzése folyik. A képzés lehetőségei a következők:

1. Teológus-lelkész szak: egységes, osztatlan mesterképzés (MA)

Képzési idő: 12 félév.

Megszerzendő kreditek száma: 360.

A képzés Budapesten, nappali tagozaton folyik.

2. Kántor alapszak (BA)

Képzési idő: 6 félév.

Megszerzendő kreditek száma: 180.

A képzés Budapesten, nappali tagozaton folyik.

3. Katekéta-lelképásztori munkatárs alapszak (BA)

Képzési idő: 6 félév.

Megszerzendő kreditek száma: 180.

A képzés Budapesten, nappali és levelező tagozaton folyik.

4. Osztatlan hittanár-nevelőtanár képzés

Képzési idő: 10-12 félév (a választott tanárképzéstől függően).

Megszerzendő kreditek száma: 300-360 kredit.

A képzés Budapesten, az EHE-n és az Eötvös Loránd Tudományegyetemen (ELTE) folyik nappali tagozaton.

5. Hittanár-nevelőtanári mesterszak (MA)

Képzési idő: 2-4 félév. (A képzés ideje a már meglévő tanári végzettségtől függ: például tanári mesterszak vagy egyetemi/főiskolai tanári végzettség esetén 2 félév, tanítói végzettség esetén 3 félév.)

Megszerzendő kreditek száma: 60-120 kredit.

A képzés nappali tagozaton folyik az EHE-n, valamint azok számára, akiknek tanári okleveléhez további pedagógiai modul elvégzése szükséges, az ELTE-n is.

6. Teológus mesterszak (MA)

Szakirányok: biblika • szociáletika.

Képzési idő: 4 félév.

Megszerzendő kreditek száma: 120.

A képzés levelező tagozaton, Budapesten folyik.

További információk az Evangélikus Hittudományi Egyetem honlapján: <http://teol.lutheran.hu> található.

A kitöltött, mellékletekkel ellátott saját jelentkezési lapnak, valamint a piros postautalványon feladott 4000 Ft felvételi eljárási díjnak február 15-ig kell az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rektori Hivatalába beérkeznie (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.; tel.: 469-1051; fax: 363-7454; mobil: 20/824-9263).

Kivétel: osztatlan hittanár-nevelőtanár szak, amelyre a központi felvételi rendszeren (felvi.hu) keresztül kell jelentkezni, szintén február 15-ig.

Istentiszteleti rend • 2015. február 8.

Hatvanad vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: 2Kor 12,1-10; Ézs 55,6-11. Textus: Lk 8,4-15. Énekek: 279., 258.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. (ifjúsági zenés istentisztelet) Bajnóczi Mária; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10.; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; du. 5. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Jakab Béla; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36-38.** de. 10. Solyvár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. (Asztali beszélgetések) Németh Zoltán; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol, úrv.) Aradi György; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31-33.** de. 10. (úrv.) Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Bedecs Réka, liturgus: Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) Bedecs Réka, liturgus: Gáncs Tamás; du. 6. (vespera) Schulek Mátyás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Missura Tibor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10-11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Rózsavölgyi u. 46.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kovács Áron; **Rákospalota, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; du. 5. (családi) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő u. 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (családi) dr. Lackné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (ref. templom)** du. 2.

Összeállította: BALLA MÁRIA

EVANGELIKUSELET.HU

HIRDETÉSEK

ISTENTISZTELETTEL EGYBEKÖTÖTT BÁLINT-NAPI KONCERT

Deák téri evangélikus templom
Budapest V., Deák tér 4.

Házasság hete

Az alkalmon részt vevők áldást kérhetnek
életükre, szerelmükre.

A házasság hete központi programjainak fővédnöke
Herczegh Anita, a köztársasági elnök felesége.

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa
az Evangélikus Élet
digitális változatát!

Alternatív hőelőállítás sörösdobozokkal

► **Ha már van evangélikus sörfesztiválunk, nem alaptalan, hogy beszéljünk a kiürült sörösdobozok újrafelhasználási lehetőségéről is. (Hozzáteszük, a tavaly októberi balatonszárszói alkalomra a környezetterhelés szempontjából kedvezőbb, újratölthető üvegekben érkeztek a kóstolni való nedük.) Mivel az előre gyártott, megújuló energiát hasznosító termékek még mindig meglehetősen drágák, egyre több egyéni, innovatív ötlet alapján készült eszköz lát napvilágot, melyet házilag, kisebb-nagyobb ügyességgel és utánajárással mi magunk is megalkothatunk. Ezek közé tartozik a napenergiát hasznosító sörkollektor is.**

A sörkollektor tulajdonképpen nem más, mint üres sörösdobozokból felépített légkollektor, amely főként a tavaszi és az őszi időszakban jelenthet jó fűtési kiegészítést. Működése nagyon egyszerű: a szoba levegőjét kivezetjük a falon, a szabadban elhelyezett, sörösdobozokból álló csövekbe, majd a felmelegedett levegőt visszavezetjük a szobába. A csöveket a déli falra vagy tetőre – 45-90 fokos szögben – érdemes elhelyezni. A levegő áramlásáról ventilátor gondoskodik. Nagyjából két négyzetméternyi felület az, amely könnyen kezelhető.

A sörösdobozokon kívül szükség van még fahulladékra, üveglapra és szigetelőanyagra. Kialakítása nagyjából harmincezer forintba kerül négyzetméterenként, így jóval hamarabb megtérül az egyéb alternatív rendszerekhez képest: a felhasznált anyagoktól függően a megtérülési idő csupán két év is lehet.

Az építés megkezdése előtt érdemes részletesen megtervezni az egészet, hogy számba vehessük a megoldandó problémákat. Fontos, hogy előre tudjuk, hova akarjuk majd elhelyezni a berendezést.

Először a téglalap alakú keretet készítjük el, általában fából. A keretet és a hátlapot közet- vagy üveggypappal szigeteljük, amelyre egy hőtükrörteg is kerül. Érdemes az egész keretet időjárás- és UV-álló réteggel befedni.

Az eszköz lényegét a sörösdobozokból álló csövek adják, amelyekről

a nevé is kapta az eszköz. A csövek úgy készülnek, hogy az üres dobozok alját és tetejét kivágjuk, majd sziloplaszttal összeragasztjuk, vagy a végeiket levágva egymásba csúsztatjuk őket. A csöveket a nagyobb hőfelvétel érdekében feketére festjük. Tíz-tizenöt darab csövet készítünk, attól függően, hogy hányat akarunk egymás mellé helyezni.

A keret szélein helyezkedik el az osztó-gyűjtő rész. Az osztó szerepe a keret alján a benti helyiségből érkező hűvösebb levegő szétosztása, a gyűjtőelem pedig a keret tetején gyűjti össze a csövekben felmelegedett levegőt, amelyet aztán visszavezetünk a felmelegítendő helyiségbe. Fontos a megfelelő tömítés, hogy sehol ne vesszen kárba az energia.

A kollektor lefedése elengedhetetlen, mivel enélkül üzemképtelen, illetve olyan szerény hatásfokkal működik, hogy valójában használhatatlan. A fedés megóvjá a sörösdobozokat a kültéri károsító hatásoktól, ugyanakkor a napsugarakat átengedi. Több szempontot figyelembe véve a fedés üvegből vagy polikarbonátból készülhet.

A kollektor működésének feltétele a levegő áramlása, ezt ventilátorral biztosítjuk. A melegítés hatásfoka annál jobb, minél erősebb a levegő áramlása. (Tehát sokkal nagyobb energiát tudunk kivenni a rendszerből, ha nagy légárammal alacsonyabb hőfokú levegőt áramoltatunk

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó
ararat@lutheran.hu

a szobába, mint ha kis légárammal melegebbet.)

Nehéz konkrétan megmondani, hogy mennyi energiát takaríthatunk meg sörkollektor alkalmazásával, mivel több tényezőtől is függ a rendszer hatékonysága. Általában harminc-ötven százalékos hatásfokról beszélhetünk, egy nagyobb méretű kollektor esetén azonban (ahol kisebb a fajlagos veszteség) a déli órákban akár hetven százalékos hatásfokot is elérhetünk. Az épület hőszigetelése, a nyílászárók állapotja szintén befolyásolja a rendszer hozzájárulását a fűtéshez.

Egy megvalósult példa szerint egy négyzetméternyi sörkollektor esetén hateret forint megtakarítás érhető el egy fűtési szezonban, a hat hónapos fűtési szezon pedig négy-öt hónapra rövidül. Egy másik kalkuláció szerint – amely az egyik szakportál tulajdonosának saját mérésein alapul – hat hónapos fűtési szezon alatt kétszáz kilowattnyi energiát termelt a szerkezet egy négyzetméternyi felületen. A ventilátor működése ötszáz forint/négyzetméter költséggel járt.

Becslések szerint eddig mintegy háromezer négyzetméternyi sörkollektor működik országwide. A rendszer telepítése kifejezetten azoknak ajánlható, akiknek nagy déli falfelülettel rendelkező házuk van, amelyen nincsenek ablakok.

Egyes kísérleti jellegű házaknál a sörkollektort egyben homlokzatszigetelésre is használják. Ilyen úgynevezett szolárfal működik például egy miskolci nagyáruházon is.

A sörkollektor megépítésének részletes leírását az interneten is megtalálhatják az érdeklődők (például a <http://okosan.org/sorkollektor> oldalon).

■ Összeállította: JCsCs

EVÉL & LEVÉL

Hahó! Riadó!

Végtelen örömmel fedeztem fel a gyönyörű falinaptárt újságunkban, a 80. évfolyam előtt tisztelegő idei első számban.

Olvasva T. Pintér Károly főszerkesztő úr írását szakadt ki belőlem a fenti, címül írt kiáltás. Az újság önmagáért beszél! Csak olvasni kell!

Csatlakozom a kifejezett köszönetnyilvánításhoz és hálaadáshoz – az Úrnak. Ismét írom: *riadó!!!* Kedves *Evangélikus Életet* olvasó Testvéreim! Amit tehetünk, tegyük! Maradjunk hűséges olvasói! Aki teheti, vállaljon pluszfeladást! (Ismerősnek, más felekezetűeknek, határon túliaknak stb.) Aki szereti, válhat önálló előfizetővé, ne legyen sorban olvasó...

Most rajtunk a sor. Ma élő olvasóin, a ma evangélikusain múlik a lap jövője. Éltesük, adjuk tovább utódaink felé! Az újságnak lelke van. A jó ügyet Isten is megáldja – hozzáteszi a maga részét.

Erős vár a mi Istenünk!

■ ÓVÁRI LAJOSNÉ (Szeged)

Dr. Pusztay László emlékezete

► **Új rovat van születőben a nyolcvanéves *Evangélikus Életben*? Az „in memoriam”, az emlékezés rovata? Nem hiszem, én magam nem is gondoltam volna erre. De nem is új rovat ez. Sorra jöttek a megemlékezés alkalmai, terminusai már a korábbi esztendőkből is. Magam csak azt remélem, hogy egyszer nem csak lelkészek alakját fogjuk felidézni. Sokan vannak a példás életű, hívő nem lelkész testvérek is, akik egyházunk építésének szolgálói voltak. De ez alkalommal egy lelkész testvérünkről illik megemlékeznünk: dr. Pusztay Lászlóról.**

Dr. Pusztay László Tapolcán született 1915. február 1-jén. Száz évvel ezelőtt – ez az időszak ma már történelemnek számít, és ő valóban történelmi időkben élt.

Édesapja elesett az első világháborúban. Ő Tapolcán kezdte az iskolát, majd Budapesten, a fásori gimnáziumban tanult, és a Protestáns Országos Árvaház internátusában lakott. Elvégezte a cserkész-tiszti tanfolyamot, és az említett internátusban nevelő is lett. Innen „egyenes út” vezetett az evangélikus teológiára.

Teológiai tanulmányait befejezve a halle-wittenbergi egyetemen lett ösztöndíjas, ahol „az egyház ismertetőjeleiről (*notae ecclesiae*) szóló lutheri tanítás témakörében kutatót, majd »cum laude« minősítéssel doktori fokozatot szerzett”. Ezután kezdődött itthoni lelkészi szolgálata. „Kezdő lelkészként – részint mint hitoktató – Pápán, Ecsenyben, Csurgón és Bikácson, majd a soproni hadapródiskolában mint katonalelkész szolgált. Itt a sportügyességi versenyben többek közt »nagyezüst« jelvényt is szerzett. Tábori lelkészként frontszolgálatot is kellett teljesítenie” – olvasom dr. Fabiny Tibor professzor melegsívű megemlékezésében (*Búcsút vettünk dr. Pusztay Lászlótól, Evangélikus Élet*, 2006. január 29., 10. o.).

Az első gyülekezet, ahol Pusztay László megválasztott lelkészként munkálkodott, Ágfalva volt. Szomorú szolgálata lehetett, amikor a kitelepítés után az itthon maradtakat vizsgált a szoltárvesssel: „Hagyjad az Úrra a te útadat, és bízzál benne, majd ő teljesíti.” (Zsolt 37,5; Károli fordítás)

Az ágfalviaknak az első világháború is olyan fájdalmas volt, hogy emléket állítottak az elesetteknek és eltűnteknek. A piramisszerű emlékmű

gondolata Pusztay László lelkész fejében született meg, a kivitelezés *Welter Ödön* lelkészre maradt.

Pusztay László 1954-től huszonkilenc éven át (!) a surdi gyülekezet hűséges lelképásztoraként működött. Területe nagy volt: Surd és Liszó, Belezna, Örtilos, Somogybükösd és Zákány szórványai is hálával emlegetik lelkes szolgálatát. „Surd község húsz évvel onnan való távozása után azzal tisztelte meg sokéves önfeláldozó munkáját, hogy 2002-ben a falu díszpolgárává választotta” – olvasom a már említett megemlékezésben.

1982-ben vált meg a gyülekezeti lelkészi szolgálattól, de valójában nem ment „nyugdíjba”. Harmadik „parókusi gyülekezete” a budapesti Evangélikus Országos Múzeum volt. Vállalta a tárlatvezetői munkát, s kitűnő nyelvtudásával, történelmi ismereteivel nagyon jól is végezte. Elődjétől, *Garam Zoltántól* nemcsak a tárlatvezetést, hanem az *Evangélikus Életben* korábban indult, *Múzeumi híradó* című cikksorozat szerkesztését is átvette.

Múzeumi „szószékének” köre, hallgatósága kibővült, hiszen nemcsak egy gyülekezet figyelt rá, hanem az ország sok részéből és külföldről is voltak hallgatói.

Ehhez csak annyit tennék hozzá, hogy ebben az időben tárlatvezetőként nemcsak a múlt kötötte le, hanem a jövő is. E sorok írója is sokszor hallotta, amint unokáit emlegette; ők azóta mindketten egyházi szolgálatban állnak: *Buday Zsolt* Bényén, *Buday Barnabás* pedig Arnóton.

Dr. Pusztay László megfutotta pályáját (katonaként, lelkészként, tudósként), mi pedig Isten iránti hálával emlékezünk életére, szolgálatára, abban a reményben, hogy pályájának nem végéhez, hanem céljához ért.

■ KEVEHÁZI LÁSZLÓ

Az izgalom már a múlté

Az EvÉlet kérdése: Milyen tapasztalatokkal járt a költözés?

► **Az *Evangélikus Élet* sorozatot indított egyházunk budapesti Üllői úti országos székházának költöztetésével kapcsolatban. (Január 25-i számunkban *Czenthe Miklós*, az *Evangélikus Országos Levéltár igazgatója* válaszolt.) Kérdéseinket ezúttal *dr. Mányoki Jánosnak*, az *Evangélikus Országos Könyvtár igazgatójának* tettük fel.**

– *Már szemlátomást belakták új szobáikat, minden a helyén van, nem látszanak a költözés nyomai. Hogyan zajlott le a nagy akció?*

– Nagy akciónak ugyan nem mondanám, de annyi mindenképpen igaz, hogy a házon belül, az egyes munkaágak között a könyvtár költöztetése volt a legnagyobb falat. Eredeti alapterületünk ötszázhatvan négyzetméter, jelentős részben zsúfolásig tele. Így négy kilométernyi könyvtárlomány – korábban sohasem gondoltam rá kilométerben –, négy kilométernyi fém- és fapalcozat, továbbá értékes muzeális bútorzat és nagyszámú járulékos eszköz kelt útra.

– *Hogyan tudtak elhelyezkedni a mostani szűk helyen? Milyen szempontok szerint válogatták ki az itteni kézikönyvtárat?*

– Három irodában zsúfolódunk össze. A legnagyobb – jó közepes méretű szoba – egyben olvasóterem. Kisebbségi kutatókönyvtár vagyunk, nem számolunk tömegekkel, új, átmeneti helyünket azonban így is nagyon könnyű

megtölteni. A kézikönyvtárat, amennyire a mostani hely lehetővé tette, magunkkal hoztuk, nem új lelemény.

A Podmaniczky–Degenfeld-terem. A bútorokat restaurátorok újítják fel

– *Hol vannak most a raktáraik?*

– A Múgyetem területén és Törökbalinton bérelünk raktárakat. Állományunk zöme polcra került, így elvben tudunk majd szolgáltatni, noha nem úgy, mint amikor helyben, húsz-harminc méternyire volt az állomány.

– *Tudja-e már, hogy az átépítés után hova kerülnek?*

– Az általam látott utolsó terv meggyőzőnek tűnik. A könyvtár – az utca felől nézve – nagyjából az Üllői úti szárny első emeleti bal oldalát és az udvari épület első emeletét foglalná el. Ez azt jelenti, hogy lényegében egyetlen nagy tömböt képezne, ez a korábbi szétszórtságához képest határozottan előnyös volna. A munkairodákat és az olvasótermet kétfelől mintegy körbeölelnék a raktárak.

– *Hogyan őrzik a legértékesebb könyveket?*

– Gondolom, a mostani, átmeneti helyzetre céloz. Legértékesebb darabunk, a *Balassi Bálint* világi költszetét megőrző Balassa-kódex letétként már régóta az Országos Széchényi Könyvtár őrzetében van több más ritka darabbal együtt. Régi és ritka különgyűjteményünk pedig riasztóval felszerelt, jól védett raktárban várja, hogy a felújított székházba mielőbb visszatérhessen.

■ – BWGY –

Evangélikus magazin a Magyar Televízióban

Február 8-án, vasárnap 10.30-kor az M1-en az *Evangélikus magazint*, egyházunk műsorát láthatjuk. Az adást a Duna World csatornán február 11-én, szerdán 15.10-kor megismétlik. Szerkesztő: Nagy László, rendező: Horváth Tamás.

Látogatóban Gryllus Vilmosnál

Február 8-án, vasárnap 11.05-kor az M1-en portréműsort láthatunk *Gryllus Vilmosról*. Szerkesztő: Nagy László, rendező: Nemes Takách Agnes.

HIRDETÉSEK

Tátrai Zsuzsanna előadása

Február 9-én, hétfőn 19 órai kezdettel tartjuk a budavári evangélikus szabadegyetem következő alkalmát a Bécsi kapu téri evangélikus templom kápolnájában (1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 28.). *Fabiny Tamás* püspök áhítatát követően *dr. Tátrai Zsuzsanna* néprajzkutató tart előadást, amelynek címe: *Az evangélikus vallási néprajz sajátosságai.*

GYÁSZJELENTÉS

„Könyörülök, akin könyörülök, és irgalmazok, akinek irgalmazok.« Ezért tehát nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.”

(Róm 9,15–16)

„Az istenfélőkben gyönyörködik az Úr; azokban, akik az ő szeretetében bíznak.”

(Zsolt 147,11)

Mély fájdalommal, de Isten akaratával megbékélve tudatjuk, hogy *Záhonyi Lóránt* okleveles gépészmérnök, szabadalmi ügyvivő, a Lengyel Kereskedelmi Kirendeltség főtanácsosa, a Lengyel Köztársaság Erdemkeresztjének kitüntetettje életének 81. évében megtért Urához. A megpróbáltatásokat keresztény alázattal viselte. Családjáért önfeláldozóan küzdött, hazáját mélyen szerette. Emlékét szívünkben örökre megőrizzük. Drága halottunkat február 6-án 14.15-kor a Pestszenterzsébeti temető ravatalozójából az evangélikus vallás szertartása szerint helyzetjük örök nyugalomra.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levél cím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

GYÁSZJELENTÉS

Szomorú szívvel, de a feltámadás reménységével tudatjuk, hogy *id. Dobri Sándor*, az iharosberényi evangélikus gyülekezet felügyelője 76. évében hazatért Urához. Temetése február 6-án, pénteken 11 órakor lesz az iharosberényi temetőben.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból február 8-ától február 15-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.00 / Civil Rádió (Budapest) – FM 98 <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	8.00 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 9.00 / Pax Tv <i>Händel: Messias (koncertfilm)</i>	13.04 / M. Katolikus Rádió <i>Kapcsolatban</i> Fák, kertek, lugasok	4.55 / Duna Tv <i>Zegzugos történetek</i> Szentlélek tér, Óbuda
9.00 / Pax Tv <i>Evangélikus istentisztelet a budavári templomból</i>	13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félórása	14.50 / Duna World <i>Élő egyház (vallási híradó)</i>	12.05 / Bartók rádió <i>A MÁV Szimfonikus Zenekar farsangi hangversenye</i>
10.30 / M1 <i>Evangélikus magazin</i>	15.00 / Duna World <i>Baptista ifjúsági műsor</i>	17.00 / Pax Tv <i>Istennel szövetségben (riportfilm)</i>	13.00 / Credo Evangélikus Rádió <i>Kantáták (credoradio.hu)</i>
11.05 / M1 <i>Gryllus Vilmos (portréfilm)</i>	19.00 / Credo Evangélikus Rádió <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (credoradio.hu)	21.05 / Kossuth rádió <i>Belépő (kulturális magazin)</i>	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i>
17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Evangélikus istentisztelet</i>	20.00 / Pax Tv <i>Kút (élő interaktív műsor)</i> Műsorvezető Deák László evangélikus lelkész	21.25 / Duna World <i>„Mert hét életem van, ebből öt elment...”</i>	A református egyház félórása
19.10 / Pax Tv <i>A Magna Voce kamarakórus (koncertfilm)</i>	21.20 / Duna World <i>Megszállottak (magyar filmdráma, 1961) (95')</i>	23.05 / Duna Tv <i>Júlia és a szellemek (olasz-francia filmdráma, 1965) (148')</i>	15.10 / Duna World <i>Evangélikus magazin</i>
0.45 / Duna World <i>Szentföldi szent helyek üzenete (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i>		0.15 / M3 <i>Amiről a kövek mesélnek (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Szarvas	19.41 / Kossuth rádió <i>Dalok óvodásoknak és kisiskolásoknak Gryllus Vilmos és barátai előadásában</i>

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
9.00 / Pax Tv <i>Közös úton (koncertfilm)</i>	5.15 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i>	7.25 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i>	6.00 / Bartók rádió <i>Muzsikáló reggel</i>
13.30 / M1 <i>Virágzó Magyarország (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i>	9.40 / Pax Tv <i>Fráter 20 (koncertfilm)</i>	11.10 / M1 <i>Aranymetszés (kulturális magazin)</i>	7.35 / Duna Tv <i>Világ-Nézet</i> Házigazda Fabiny Tamás püspök
Szigetvár	9.50 / M1 <i>Kövek és emberek (francia ismeretterjesztő sorozat)</i>	12.05 / Bartók rádió <i>Verdi: Requiem</i>	9.00 / Pax Tv <i>Evangélikus istentisztelet a budavári templomból</i>
15.10 / Pax Tv <i>Nairobi Girls (koncertfilm)</i>	A tengerpartok őrangyalai	13.00 / Duna World <i>Magyar klasszikusok új köntösben</i>	10.00 / Bartók rádió <i>Musica Sacra (egyházzenei magazin)</i>
17.25 / Duna World <i>Kultikon (kulturális magazin)</i>	10.00 / Credo Evangélikus Rádió <i>Evangélikus magazin (credoradio.hu)</i>	Takaró Mihály műsora	10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet közvetítése Esztergomból</i>
19.25 / Kossuth rádió <i>Tetten ért szavak</i>	12.05 / Bartók rádió <i>Komlós Katalin fortepianoestje</i>	20.25 / M1 <i>A Dal (eurovíziós dalválasztó)</i>	14.00 / Pax Tv <i>Az egyházak üzenete – Számadás, számvetés</i>
Balázs Géza műsora	19.35 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet</i>	20.55 / Duna Tv <i>West Side Story (amerikai zenés film, 1961)</i>	Vendég: Gáncs Péter elnök-püspök
21.55 / Duna World <i>Ybl 200 (magyar dokumentumfilm)</i>	23.00 / M1 <i>Hamlet (amerikai-angol-francia-spanyol film, 1990) (130')</i>	21.04 / Kossuth rádió <i>Rádiószínház</i> Ady Endre: Életem nyitott könyve	17.00 / Credo Evangélikus Rádió <i>Evangélikus istentisztelet (credoradio.hu)</i>
Fürdők		23.00 / Pax Tv <i>Ez az a nap! 2013 (riportfilm)</i>	
23.05 / Duna Tv <i>MűpArt classic – Penderecki 80 (koncertfilm)</i>			

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (február 8.)

A felülről való bölcsesség először is tiszta, azután békeszerető, méltányos, engedékeny, irgalommal és jó gyümölcsökkel teljes, nem részrehajló és nem képmutató. Jak 3,17 (Jób 28,28; Lk 8,4–8/9–15; Zsid 4,12–13; Zsolt 4) „Te kinél bankolsz?” – hangzott a visszatérő kérdés egy pénzintézet reklámfilmjeiben. Olvasva *Jakab levelét* egy betű eltéréssel hasonló kérdés fogalmazódik meg bennem: „Te kinél tankolsz?” Persze nem egy benzinkút népszerűsítéséhez szeretnék ötletet adni. Sokkal inkább önvizsgálatra indító kérdés lehet ez. Arra a töltekezésre gondolok, amelyet Isten közelében, az ő Lelkének hatása alá kerülve élhet át az ember. Amikor „felülről” töltődik. Isten irányából megtapasztalt indulatokkal. Melyek bennünk munkálva és életünk, gondolkodásunk erőforrásává válva minket is új irányba indíthatnak. Hogy tetteinket, gondolkodásunkat az a bizonyos „felülről való bölcsesség” mozgassa.

Hétfő (február 9.)

Tedd meg, vállalj értem kezeséget! Ki más kezeskednék értem? Jób 17,3 (Róm 8,34; 5Móz 32,44–47; Róm 1,1–7) Egy csalódott ember fordul itt Istenhez. Jób csalódik azokban, akik mint „barátok” veszik körül. Akiknek hűvös, számon kérő szavaiból éppen a legnagyobb szükség idején hiányzik a részvét, az együttérzés, a megértés. Egy szenvedő ember Istennél keres menedéket. Nem hiába. Krisztusra tekintve különösen jó kimondani Isten felé a szép csángó esti ének szavait: „Színed előtt mindennap eselem, / De van nekem tenálad kezesem.” Van kezesünk, aki nemcsak együtt érez velünk, hanem tesz és áldozatot is vállal értünk. „Krisztus Jézus, aki meghalt, sőt feltámadt, aki Isten jobbán van, és esedezik is értünk.”

Kedd (február 10.)

Vajon nem Isten választotta-e ki azokat, akik a világ szemében szegények, hogy hitben gazdagok legyenek, és örököljék azt az országot, amelyet Isten az őt szeretőknél ígért? Jak 2,5 (Zsolt 140,13; 2Móz 7,1–13; Róm 1,8–15) Nem bérük, hanem örökségük van az Isten szeretőknél. Az örökségért nem a kedvezményezett tesz, hiszen azt az örökhagyó jóvoltából kapja. Jakab a megszólítottak figyelmét hiányaikról, szegény voltukról az értük munkáló, őket szeretetből kiválasztó Isten felé fordítja. Hogy ne az keserítse őket, aminek híján vannak. És ne a világban használt mértékek szerint mérjék önnön értéküket. Lássák meg inkább hitük révén gazdagságukat. Az ajándékozott kincsek nagyságát. Hogy az ajándékozó Isten uralmának erőterében, Isten gyermekeinek közösségében biztos fundamentumra került az életük.

Szerda (február 11.)

Akik könnyezve vetettek, ujjongva fognak majd aratni! Aki sírva indul, mikor vetőmagját viszi, ujjongva érkezik, mikor kévét hozza! Zsolt 126,5–6 (Gal 6,9; Mk 6,1–6; Róm 1,16–17) „A mélység fölött van csak magasság” – írja *Bó-dás János* egyik versében. Az elméjével még csak belátja ezt az ember. De amikor lent, „maga alatt” van, roskad életterhei alatt, és könny szökik a szemébe, olyankor nehéz kimondani, hogy mindez „együtt jár a magassággal”. Pedig épp ez a különös „árkapcsolás” lehet igazi erőforrás. Ha a gyengeséget a győztes Úrral, a könnyeket a vigasztalás forrásával, a béklyókat a szabadítóval látja együtt az ember.

Csütörtök (február 12.)

De tudjuk, hogy eljött az Isten Fia, és értelmet adott nekünk, hogy megismerjük az Igazat. 1Jn 5,20 (Zsolt 100,3a; Lk 6,43–49; Róm 1,18–32) Egy kapcsolatban formálódik az ember. Hatással vannak rá a társ szavai, tettei, gondolkodása. Így alakítják a Mesterrel átél pillanatok is a tanítványt. Eljött Jézus... Egészen közel. Sorsközösséget vállalva, mint hű utítárs részévé vált az ember életének. Megismerve, rá figyelve, szavaival szembesülve, döntéseivel konfrontálódva formálódik a tanítvány. Képesse válik meglátni, megismerni s megérteni addig számára rejtett dolgokat. Jézusra néz, s így látja meg az Igazat.

Péntek (február 13.)

Tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Mt 6,13 (1Krón 16,31; Jn 12,34–36/37–42; Róm 2,1–16) Nem mindegy, ki ül a volánnál. Van, aki mellett utasként az ember már az elindulás előtt reszket, más mellett meg kiélezett helyzetekben is biztonságban érzi magát. Hisz tudja, hogy bízhat az illetőben. Megfontolt, nem kockáztat fölöslegesen. Nem indulatai, hanem a felelősségtudat vezeti. Nem mindegy, ki ül a volánnál. Kinek a kezében van az ember sorsa, biztonsága, élete. Megnyugtató, bátorító, erőt adó a felismerés, melyet az Úr imája végén nap mint nap kimondhatunk: minden elbizonytalanító körülmény ellenére is az ország, a hatalom és a dicsőség Urunk kezében van.

Szombat (február 14.)

Krisztus evangéliumához méltóan viselkedjétek..., hogy megálljatok egy Lélekben, egy szívvel, együtt küzdve az evangélium hitéért. Fil 1,27 (Hag 1,14; Mt 13,31–35; Róm 2,17–29) A hitre jutott ember élete jel... Isten életformáló erejének jele ebben a világban. Annak jele, hogy minden emberi „nehézkedés” felett győzhet a megbékéltető isteni Lélek. Mely átforgalmazza a szívét. Mely elmentéket ellenére képes egységet teremteni. Felelősség és méltóság ez: ilyen jellel válnunk e világban.

■ IFJ. CSELOVSKY FERENC

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu. • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: előfizetes@evelet.hu. • Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandordobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly (david.szabo@lutheran.hu). Munkatárs: Walkó Ádám (adam.walko@lutheran.hu).
Rovatvezetők: dr. Eszedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). Szerkesztőbizottság: Adámi Mária, Balicza Máté, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Kiss Tamás, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyébként külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem ösztönözünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

